

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra českého jazyka a literatury

Literární časopis

Bakalářská práce

Autor: Diana, Rydlová

Studijní program: B 7310 Filologie

Studijní obor: Jazyková a literární kultura

Vedoucí práce: PhDr. Nella Mlsová, Ph.D.



Zadání bakalářské práce

Autor:	Diana Rydlová
Studium:	P16P0882
Studijní program:	B7310 Filologie
Studijní obor:	Jazyková a literární kultura
Název bakalářské práce:	Literární časopis
Název bakalářské práce AJ:	Literary Magazine

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Tématem práce je problematika tvorby literárního časopisu. Odpovídá tomu i její projekt, jímž bude realizace jednoho čísla časopisu se všemi náležitostmi. Součástí práce je projekt.

DOKOUPIL, Blahoslav. Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945-2000. Brno: Host, 2002. ISBN 80-7294-041-4. ŠALDA, Jaroslav. Od rukopisu ke knize a časopisu. 3., zcela přeprac. vyd. Praha: SNTL, 1968. Řada polygrafické literatury. BERÁNKOVÁ, Milena. Dějiny československé žurnalistiky: vysokoškolská učebnice pro posluchače fakulty žurnalistiky. Praha: Novinář, 1981. [ED. BY ANDREW LOSOWSKY a DESIGNED BY JEREMY LESLIE]. We love magazines. Luxembourg: Editions Mike Koedinger, 2007. ISBN 9783899551884. LEHÁR, Jan. Česká literatura od počátků k dnešku. 2., dopl. vyd. [i.e. 3. vyd.]. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. Česká historie. ISBN 978-80-7106-963-8.

Garantující pracoviště:	Katedra českého jazyka a literatury, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	PhDr. Nella Mlsová, Ph.D.
Oponent:	prof. PhDr. Vladimír Křivánek, CSc.
Datum zadání závěrečné práce:	30.10.2017

Prohlášení:

Prohlašuji, že tuto bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí práce a uvedla jsem veškeré použité zdroje a literaturu.

V Hradci Králové dne 26.5. 2019

.....

Poděkování:

Děkuji PhDr. Nelle Mlsové, Ph.D. za vedení, odbornou pomoc a cenné rady při tvorbě bakalářské práce.

Anotace

RYDLOVÁ, Diana. *Literární časopis*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2019. 52 s. Bakalářská práce.

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou českých literárních časopisů. V prvním oddílu teoretické části je prostor věnován problematice vzniku literárních časopisů, v této souvislosti je pozornost zaměřena na obsahovou stránku daných časopisů, na útvary, které se v těchto periodikách vyskytují a dále i na jednotlivé pracovníky redakce. Druhý oddíl teoretické části zkoumá čtyři významné české literární časopisy, kterým je věnovaná pozornost kvůli jejich důležitému postavení mezi literárními periodiky ve své době. Časopisy jsou rozděleny z časového hlediska na ty již nevydávané a na periodika dosud vydávaná. V praktické části bakalářské práce je pak podrobně popsán proces vytváření vlastního literárního časopisu. Projekt k bakalářské práci, jedno číslo tohoto literárního časopisu vytvořené se všemi náležitostmi, je přiložen.

Klíčová slova: literární časopisy, literatura, články, rubriky, tvorba časopisu, časopis
Host

Annotation

Rydlová, Diana. *Literary magazine*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2019. 52 pp. Bachelor Degree Thesis.

This Bachelor Degree Thesis is devoted to Czech literary magazines. The first part deals with origins of literary magazines and focuses on the content of the magazines, stylistics appearing in the periodicals and individual editors. The second section of theoretical part explores four significant Czech literary magazines which are studied for their important status among literary periodicals of their era. Magazines are divided from the time point of view into two categories – published and not published any more. Process of creating own literary magazine is described in details in the practical part of this bachelor thesis. Project of this B.T. – one issue of a literary magazine with all requirements is enclosed.

Keywords: literary magazines, literature, articles, sections, magazine creation, magazine Host

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Pojmy spojené s literárním časopisem	3
2.1	Časopis.....	3
2.2	Literatura.....	4
3	Útvary vyskytující se v časopisech	5
3.1	Rubrika.....	5
3.2	Seriál.....	5
3.3	Článek.....	6
3.3.1	Úvodník	6
3.4	Recenze	6
3.5	Cyklus.....	7
4	Redakce a pracovníci časopisu.....	8
4.1	Redakce	8
4.2	Pracovníci časopisu	8
4.2.1	Šéfredaktor.....	8
4.2.2	Redaktor.....	9
4.2.3	Grafik.....	9
4.2.4	Korektor	10
5	Již nevydávané literární časopisy	11
5.1	Literární měsíčník.....	12
5.2	Kmen	14
6	Dosud vydávané literární časopisy	18
6.1	Časopis Host.....	18
6.2	Časopis Tvar	23
7	Praktická část.....	27

7.1	Základní informace o časopise	27
7.1.1	Koncepce chystaného časopisu.....	27
7.1.2	Komu je časopis určen.....	28
7.1.3	Název vytvářeného časopisu.....	28
7.2	Grafická stránka časopisu	29
7.2.1	Obálka	29
7.3	Obsahová stránka časopisu	31
7.3.1	Editorial.....	31
7.3.2	Rozhovory	32
7.3.3	Kapsička z literatury.....	33
7.3.4	Rady	34
7.3.5	Popřemýšlíme	36
7.3.6	Literární kvíz	37
7.3.7	Okénko začínajících autorů.....	38
7.3.8	Recenze.....	39
8	Závěr.....	40
9	Seznam použité literatury.....	42
10	Seznam příloh	45

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Ukázka časopisu Literární měsíčník [8]	12
Obrázek 2 - Ukázka časopisu Kmen [10]	14
Obrázek 3 - Úvodní obrázek časopisu Host [12]	18
Obrázek 4 - Úvodní obrázek časopisu Tvar [21]	23

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Tabulka s obsahem časopisu Kmen [9, str. 84]	16
--	----

1 Úvod

V této bakalářské práci se budu zabývat literárními časopisy. Ty jsou nedílnou součástí literatury, informují nás o dění na literární scéně a ukazují nám, jak a kam se literatura vyvíjí. Některé také pomáhají začínajícím autorům proniknout do tajů literatury. Bez literárních časopisů bychom neměli o literatuře dostatečné povědomí. Samozřejmě prostor bakalářské práce neumožňuje danou problematiku pojednat komplexně, a proto se věnuji pouze vybraným časopisům.

Bakalářská práce bude obsahovat část teoretickou a část praktickou. V první části teoretického zkoumání představím problematiku vzniku literárních časopisů. Ve spojitosti s tím se zaměřím i na obsahovou stránku časopisů, na útvary, které se v literárních časopisech vyskytují, a pak také na redakční tým, bez jehož práce by tato periodika nemohla vycházet. Poznatky z této části aplikuji v části praktické.

V druhém oddílu teoretické části už bude pozornost věnovaná jednotlivým literárním časopisům. Jak jsem již předeslala výše, jedná se o výběr. Zvolila jsem čtyři literární časopisy. Pozornost chci věnovat těm, které se věnují literatuře z různých úhlů, nejsou tedy zaměřeny jednostranně, třeba jen na poezii, jako je tomu u časopisu Psí víno. Zkoumat chci ty časopisy, jež mají dlouhou tradici, překonaly tak určité období, kdy mohly být zrušeny, a dokázaly se udržet v popředí a povědomí lidí zajímajících se o literární dění. Jsou to ty, které si svou dlouhou historií vybudovaly své místo v literatuře.

Budu věnovat pozornost také dvěma literárním časopisům, které měly zajímavý osud, neboť jeden vznikl na troskách toho druhého. Jedná se o časopis Kmen, na jehož základech vznikl časopis Tvar. Přesto si myslím, že oba tyto časopisy byly a jsou pro českou literaturu významnými a důležitými. Oba se zapsaly do literárního dění a překonaly spoustu překážek. Každý z nich nám má co říct. Navíc mezi nimi můžeme vysledovat určitý zlom. Časopis Kmen vznikl v roce 1982 a zrušen byl v roce 1990, pak na něj navázal časopis Tvar.

Vybrané časopisy jsem rozdělila do dvou skupin, a to na ty stále ještě vydávané a na časopisy nevydávané, které však měly dlouhou tradici a jsou neopomenutelné v dějinách literatury. Proto bude věnována pozornost oběma druhům časopisů.

V praktické části bakalářské práce pak budu vytvářet jedno číslo svého vlastního literárního časopisu se všemi náležitostmi.

V této bakalářské práci budu využívat pro teoretickou část zaměřenou na pojmy spojené se vznikem literárního časopisu dva druhy encyklopedických slovníků: Encyklopedii praktické žurnalistiky [1] a Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru od Barbory Osvaldové a Jana Halady [4]. Dále knihu od Jaroslava Šaldy zaměřenou na vznik časopisu Od rukopisu ke knize a časopisu [2]. Pro vysvětlení pojmu cyklus bude využit Slovník cizích slov od autora Lumíra Klimeše [5], protože se zde nachází nejucelenější definice tohoto slova. K vymezení funkce jednotlivých pracovníků redakce pomohl kromě již zmíněných knih také Karel Čapek a jeho dílo Jak se dělají noviny [6], v němž byla nalezena zajímavá charakteristika šéfredaktora. K rozboru literárních časopisů bude použit především souborný Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů [9], ve kterém se nacházejí základní informace k vybraným časopisům. K dobovému kontextu literárních časopisů budou využity Dějiny české literatury 1945-1989 [7], ve kterých lze najít, jak jednotlivá periodika vznikala a co jim bránilo v jejich úspěšnosti. Kromě těchto dvou zdrojů budu čerpat z jednotlivých čísel časopisů. V praktické části budu při tvorbě jednotlivých článků jednoho čísla literárního časopisu využívat jak odborné publikace, například knihu Toulavé house: život Jaroslava Haška, autora osudů dobrého vojáka Švejka [28] nebo publikaci Milovníci knížek: aforismy, citáty, úvahy, verše českých a světových spisovatelů [40], tak i internetové zdroje, především www.wattpad.com [33] a <http://nanowrimo.org/> [35].

2 Pojmy spojené s literárním časopisem

Tato kapitola bude zaměřena na důležité pojmy, které souvisí se vznikem literárních časopisů. Nejdříve na ty, které definují útvary, které se v literárních časopisech vyskytují a jež využiji i při tvorbě svého vlastního časopisu. Prostor bude také věnován složení redakčního týmu, bez jehož činnosti by tato periodika nemohla vzniknout, fungovat a udržet se na literární scéně. Vybrány byly pojmy, které jsem si potřebovala ujasnit kvůli zkoumání jednotlivých časopisů, a především aby mohly být správně využity v praktické části bakalářské práce.

2.1 Časopis

V Encyklopedii praktické žurnalistiky je časopis vysvětlen jako „*tiskovina vycházející pravidelně, v určitém místě, která má nejméně půlroční a nejvíce jednotýdenní periodicitu.*“ [1, str. 38]

Zatímco noviny se vyznačují informováním o problémech, které se zrovna dějí, časopis díky své periodicitě nemůže přinášet nejnovější zprávy. Za to se vybraným již zpracovaným tématům věnuje podrobněji a do hloubky. Rozdílná je i podoba zpracovaných textů a obrazového materiálu díky zaměření na určitou skupinu lidí se stejnými zájmy. [1, str. 38]

Časopisy mohou být podle Encyklopedie praktické žurnalistiky rozlišovány podle několika charakteristických bodů: [1, str. 38]

- **podle nákladů** – některá periodika jsou malonákladová, zatímco jiná zase mají masové náklady
- **podle věku čtenářů** – některé mohou být určeny dětem, jiné obsahují témata pro náctileté a samozřejmě existují také časopisy s obsahem pro dospělé
- **podle zájmů** – někoho baví automobily, jiné cyklistika, či se zajímají o dění ve světě módy, nebo o literaturu, či samotné psaní
- **podle pohlaví** – periodika mohou být také zaměřena na témata zajímavější pouze ženy a opačná periodika se zabývají tématy pro muže
- **podle odbornosti** – ty jsou zaměřena na určitou oblast odbornosti, jako například lékařská periodika a spousta dalších
- **podle obsahu a zaměření na segment publika** – rodinné, popularizační, odborné

V knize *Od rukopisu ke knize a časopisu* se dozvídáme další definici časopisu, která zní: „*Časopis je každá pravidelně vycházející tiskovina bez zřetele na její rozsah, za podmínky, že vychází nejméně dvakrát do roka a má obsah a úpravu časopisu.*“ [2, str. 200] Autor hesla dodává, že mezi časopisy nepatří edice, které jsou vydávány v určitou dobu a obsahují knižní tituly různých autorů. Jako příklad je v knize uvedena „Světová knihovna.“ [2, str. 200]

2.2 Literatura

Literární časopis je periodikum, které se zabývá literaturou. Proto zde bude tento pojem vysvětlen. Ve slovníku *Literární teorie* Štěpána Vlašína zní definice literatury takto: „*Též písemnictví - v širokém smyslu soubor veškerých písmem zaznamenaných jazykových projevů určitého národa, epochy, nebo celého lidstva, zahrnující nejrůznější obory lidské aktivity. Základním a nejdiferencovanějším vyjadřovacím prostředkem literatury jsou spisovné jazyky ve všech slohových vrstvách, zpočátku ne vždy jazyky národní, nýbrž kulturně a politicky nejvlivnější.*“ [3, str. 207]

Je však nutné zdůraznit, že by to neměly být všechny písemně zdokumentované projevy, ale jen společensky významné texty.

Literatura tedy promlouvá různými vrstvami daného jazyka, které slouží k jejímu zaznamenávání. Když literaturu dělíme podle funkčního hlediska, členíme ji na věcnou a uměleckou. Věcná literatura se věnuje předání informací bez estetického účinku, zatímco u umělecké literatury hraje právě estetická funkce důležitou roli. [3, str. 207]

3 Útvary vyskytující se v časopisech

V této kapitole bude pozornost věnovaná definicím útvarů, které se vyskytují v literárních časopisech. Budou zde definovány, a zároveň bude ukázáno, jak je možné je využít. Mezi zmíněnými pojmy se vyskytnou pojmy jako rubrika, seriál, úvodník, článek, recenze a cyklus. Všechny tyto pojmy budou rozebrány kvůli jejich výskytu jak v teoretické části, tak i v praktické části.

3.1 Rubrika

V knize *Od rukopisu ke knize a časopisu* je rubrika definována takto: „*Rubrika je stálá část novin nebo časopisu, námětově uzavřená a označená záhlavím.*“ [2, str. 204]

Pojem rubrika pochází z latinského slova „*rubrica*“, které lze přeložit jako červená hlínka. Zpočátku se toto slovo používalo pro označení poznámky, která byla napsána červenou barvou a vyskytovala se ve středověkých textech. Dnes se rubrika používá zejména v oblasti žurnalistiky. Pro novináře, autory časopisů tedy znamená místo v novinách, kam jsou umísťovány materiály, které se zabývají společným tématem, nebo společným zaměřením. Téma, které je spojuje může být například domácí zprávy, nebo zahraniční zprávy. Zatímco pod pojmem společné zaměření se skrývá například kultura, sport, politika a spousta dalších. [1, str. 163]

3.2 Seriál

Jaroslav Šalda seriál ve své knize charakterizuje jako „*soubor článků, kreseb, reportáží nebo fotografií, uveřejňovaný na pokračování v novinách nebo časopisech. Jednotlivé součásti seriálu spolu tematicky souvisejí.*“ [2, str. 204]

Seriál se dá tedy poznat podle toho, že bude uveřejňovaný na pokračování a nepůjde jen o jednorázovou záležitost. Mohou to být kreslené komiksy, které v dalším a dalším díle odtajňují příběh. Také to však mohou být třeba rozhovory s různými spisovateli na určité téma, či články, které na sebe navazují svým zaměřením. [4, str. 221]

3.3 Článek

Článek podle Encyklopedie praktické žurnalistiky pochází z latinského slova „*articulus*“. Do češtiny se dá přeložit jako člen, článek, či odstavec. Původně mělo toto slovo využití jako článek smluv, zákonů či nařízení. [1, str. 41]

Postupem času se tento pojem dostal také do oblasti publicistiky. V současné době můžeme pojem článek vnímat dvěma různými způsoby:

- „*V širším laickém pojetí jakýkoliv materiál v novinách kromě zprávy.*“
- „*V odborném pojetí samostatný žánr obsahující jasné, věcné, srozumitelné a logické vysvětlení události nebo myšlenky.*“ [1, str. 41]

Článek musí obsahovat informace o určité události, která tam bude rozebírána. Jsou tam roztríděna důležitá fakta, příčiny a důsledky. Vyskytují se tam argumenty k probíranému tématu a autor článku se pokouší i o zobecnění. To, co je tam však nejdůležitější a dělá článek článkem, jsou tři hlavní části: základní myšlenka, argumentace a konečné závěry, které ze všech zjištěných informací vyplynuly. [1, str. 41]

3.3.1 Úvodník

Úvodník, jinak též nazýván editorial, se nachází vždy na začátku celého čísla časopisu. Tento typ článku má v celém periodiku zásadní postavení. Na tomto místě se autor většinou vyjadřuje k nějakému aktuálnímu problému, který zároveň souvisí i se samotným časopisem. Také se v něm někdy vyjadřuje důležité stanovisko samotného listu či redakce. Úvodník v sobě obsahuje fakta, která nejsou nová, ale již známá a zpracována například ve zpravodajství. V tomto specifickém článku jsou tyto známé informace však více rozvedeny, zkoumané do hloubky a je zde hlavní snaha ovlivnit čtenáře. [1, str. 196]

3.4 Recenze

Podle Jaroslava Šaldy je recenze „*kritický rozbor a hodnocení díla vědeckého, uměleckého, politického aj.*“ [2, str.204]

K rozšíření a dokreslení významu využíváme ještě definici, která je zachycena v Encyklopedii praktické žurnalistiky. V této knize je recenze charakterizována jako

text, který komplexně hodnotí a posuzuje určité dílo. Vyzdvihne výhody a klady díla, ale na druhou stranu tam nechybí ani, co bylo špatně. S tímto pojmem se můžeme setkat především v publicistickém žánru. [1, str. 150]

3.5 Cyklus

Obecně se cyklus definuje podle Slovníku cizích slov jako: „*Tematicky spjatý soubor duševních výtvorů tvořící vyšší celek.*“ [5, str. 94]

Lze tedy říct, že se jedná o výtvoř, které jsou spojeny něčím společným, a tvoří tak jeden celek. V souvislosti s literárním časopisem se jedná například o soubor textů, které jsou spojeny společným tématem nebo společnou osobností. Z definice cyklu vyplývá, že se bude jednat o opakující se záležitost.

4 Redakce a pracovníci časopisu

Tato kapitola se bude věnovat charakteristice pojmu samotné redakce a pak funkcím pracovníků redakce. Je důležité vymezit, co kdo musí dělat, aby číslo časopisu mohlo vyjít a fungovat. Proto se zde objeví ty hlavní funkce, které jsou zapotřebí pro vytvoření obsahu periodika. Na začátek však bude vysvětlen samotný pojem redakce, kam všichni pracovníci časopisu a jejich funkce spadají.

4.1 Redakce

Pojem redakce má hned několik různých významů. Pro nás ten hlavní a nejdůležitější je, že redakce označuje určitou skupinu lidí, kteří se společně podílí na vytváření určitého periodika. [1, str. 150]

Jednoduše řečeno, redakce shromažďuje pracovníky, kteří se společnými silami pokouší dát dohromady celé číslo časopisu. Každý má na starost určitou část periodika a společně se jim daří vytvářet celý obsah vydávaného časopisu. Po úvodním vysvětlení pojmu redakce bude tedy pozornost zaměřena na jednotlivé členy redakce časopisu.

Další význam slova redakce je pro tuto práci také velmi důležitý, protože redakcí je myšleno i místo, kde se časopis vytváří a kde na něm zaměstnanci pracují. [1, str. 150]

Shrnuli jsme zde tedy dva hlavní významy tohoto pojmu. Jeden označuje skupinu lidí vytvářejících časopis, zatímco druhý přímo místo, kde všechna tato práce probíhá. Z jiného hlediska může redakce také znamenat jakoukoliv úpravu provedenou do textu. [1, str. 150]

4.2 Pracovníci časopisu

Nyní se bakalářská práce bude věnovat samotnému složení redakce. Budou zde charakterizováni pracovníci a jejich funkce při vytváření časopisu.

4.2.1 Šéfredaktor

Jedná se o nejdůležitější funkci při přípravě periodik. Šéfredaktor dohlíží na chod celé redakce a na něm je veškerá zodpovědnost za jakékoliv zdržení či neúspěch. To

on rozdává úkoly ostatním pracovníkům. Určuje, kdo se bude jakým tématem zabývat a do kdy má být práce hotová. [4, str. 238]

Karel Čapek charakterizuje šéfredaktora ve své knize Jak se dělají noviny takto: „Šéf, šéfredaktor, náš starý neboli dědeček, je hlavou redakce. Tato hlava je většinou ukryta ve svém pokoji, kde koná porady, přijímá návštěvy a raporty a někdy také píše... Na většině šéfredaktorů leží hrozná hrozba: trpí děsivou předtuchou, že co neprojde jejich rukama, bude určitě nějaká bota, a přitom chmurným vědomím, že nemohou pročíst ani pětinu toho, co půjde do listu.“ [6, str. 4]

4.2.2 Redaktor

Při přípravě časopisu je také velmi důležitou osobou redaktor. I tento pojem má více významů, ale všechny jsou pro tuto práci důležité, protože souvisí se vznikem časopisu. Prvním z nich je, že slovo redaktor označuje jakéhokoliv pracovníka redakce. [1, str. 150]

Nevyjadřuje tedy určitou funkci, ale zahrnuje všechny pracovníky redakce, i ty, kteří mají své konkrétní pojmenování, jako příklad je možné uvést grafika. Redaktorem je tedy každý, kdo se podílí na vytváření daného čísla časopisu.

Slovo redaktor však má i užší význam, v tomto smyslu se jedná o pracovníka redakce, který se stará o úpravu textů. Zde jde tedy o konkrétní funkci, kterou v redakci pracovník vykonává. [1, str. 150]

4.2.3 Grafik

Grafik je podle definice použité v Encyklopedii praktické žurnalistiky člověk, který je schopen pracovat s technikami typickými pro grafický průmysl. Věnuje se oblasti zabývající se tzv. „výtvornou podobou.“ Svou tvorbu realizuje buď pomocí počítače, či grafických technik na papír. V časopisecké redakci je znám především pod pojmem redaktor zabývající se uměleckou stránkou časopisu a jeho hlavní funkcí je starat se o grafickou stránku periodika. A k této funkci se vztahuje grafické rozvrhnutí článků, udělat je pro oko čtenáře zajímavější, vložit mezi ně ilustrace, a hlavně se věnuje tvorbě poutavé a neotřelé obálky. [1, str. 76]

4.2.4 Korektor

Je to člověk, který v redakci vykonává velmi důležitou práci. Na jeho bedra totiž spadá oprava všech chyb či překlepů. Na jeho umu záleží pověst celé redakce. Nikdo si nebude chtít kupovat periodikum, které by bylo plné pravopisných nedostatků. [1, str. 94]

V knize Jak se dělají noviny korektory Karel Čapek popisuje humorným způsobem: *„Páni korektoři sedí obyčejně v neuvěřitelně malých a tmavých dírkách, mají na nose niklové brýličky a pěstují ze záliby jazykový purismus, mimo to hledají ve špatně čitelných kartáčových otiscích tiskové chyby a většinu jich opravdu najdou.“* [6, str. 12]
Proces, který korektor provádí, se nazývá korektura. Ta se charakterizuje jako *„napravení, oprava, polepšení.“* [1, str. 94]

V žurnalistice je prováděno hned několik druhů korektur: [1, str. 94-95]

- **Korektury domácí** – tyto korektury už v dnešní době nejsou aktuální, prováděly se spíše dříve. Tato korektura je prováděna korektorem, který pracuje pro danou tiskárnu.
- **Korektury sloupcové a stránkové** – na této korektuře se podílí více lidí. Prvním z nich je samotný autor textu, poté je možná přítomnost redaktora a samozřejmě korektora.
- **Korektura korektury** – dochází k ní v případě příliš velkého množství chyb v textu. Většinou je prováděna na vyžádání. Jen tak běžně se to neděje.

5 Již nevydávané literární časopisy

V této kapitole bude věnovaná pozornost časopisům, které již dnes nejsou vydávány, ale ve své době měly pro literaturu zásadní význam. Jsou jimi časopis Literární měsíčník a časopis Kmen. Nejdříve zde bude shrnut dobový kontext, v němž oba časopisy vznikaly, a poté budou rozebrána obě periodika jednotlivě.

Dobový kontext

Na počátku 70. let do kulturního života zasáhla tzv. normalizace a úplně proměnila jak spisovatelskou komunitu, tak i společenský život. Nástup normalizace znamenal zánik takřka všech dosavadních časopisů věnovaných literatuře a dalším druhům umění. Nové oficiální časopisy vycházely pod politickou kontrolou, paralelně však byly neoficiálně a v zahraničí vydávány samizdatové a exilové časopisy a sborníky. V letech 1969 - 1970 byly zastaveny všechny literární časopisy celostátního významu, ale i regionální periodika. Rozsáhlou nabídku kulturních týdeníků a měsíčníků od léta 1969 nahradilo jediné periodikum, a to Tvorba – týdeník pro politiku, vědu a kulturu. K té se na podzim 1972 přidal Literární měsíčník – časopis Svazu českých spisovatelů. Od začátku 70. let se publicistika zapojila do normalizace společnosti, kdy se časopisy věnovaly především „*ideologické propagandě*“. V těch letech se objevovala potřeba očerňování literatury 60. let a teprve v sedmdesátých letech se literáti začali pokoušet vzdorovat režimu, a ne ho jen poslušně následovat. Do popředí se v té době dostali tzv. pětatřicátníci, kteří se snažili prosadit změnu a dostat se do vůdčích pozic, a to například v redakčních radách. [7, str. 72]

Jejich snaha byla korunovaná úspěchem v roce 1982, kdy začal vycházet časopis Kmen jako příloha časopisu Tvorba a v roce 1988 se stal samostatným periodikem. I přes tento krok už literární časopisy nezískaly nezávislost, která u nich panovala v letech před normalizací. [7, str.73]

5.1 Literární měsíčník



Obrázek 1 - Ukázka časopisu Literární měsíčník [8]

Literární měsíčník je periodikum, které začalo vycházet roku 1972 v nakladatelství Československý spisovatel. Charakteristické pro tento časopis bylo, že se už od svého vzniku snažil o to, aby byla provedena tzv. normalizace v literatuře. Na počátku jeho existence ho řídil Rudolf Kalčík, ale velmi brzy se na tento post dostali jiní, jako například Josef Rybák, nebo Oldřich Rafaj či Vladimír Kolár. [9, str. 132]

Obsah periodika

V tomto literárním periodiku se vyskytovala díla básníků, jako byl například Karel Šys, kteří však byli poplatní své době. Svou prozaickou tvorbu do tohoto měsíčníku posílal také prorežimní autor Jan Kozák. [9, str. 132]

Hlavní cíle tohoto časopisu pro kritiku a literární historii byly:

- „*Obnova socialistického charakteru literární tvorby.*“
- „*Rozvíjení odkazu meziválečné marxistické kritiky.*“ [9, str. 132]

V poslední fázi existence časopisu pak došlo k některým změnám, takže se zde objevily i ukázky z děl Bohumila Hrabala či Josefa Škvoreckého, kteří zde do té doby nesměli oficiálně publikovat.

Časopis byl zahájen úvodníkem, což býval běžný jev. Pro zajímavost v tomto periodiku se objevil například programový úvodník *Na cestu* napsaný Jiřím Tauferem, kde se vysvětlovalo, jak fungovalo vedení již zrušeného spisovatelského svazu 60. let. Dále byl časopis zaplněn prozaickými i básnickými příspěvky již zmíněných autorů a pak uměleckou publicistikou, která se objevovala v rubrice *Reportáže LM (Literární měsíčník)*, která byla v pozdější době přejmenovaná na *Hvězda práce*. Toto periodikum také obsahovalo kritiky a příspěvky k literární historii. Psalo se tam o francouzské literatuře, o sovětských literaturách a každé číslo obsahovalo ukázky ze slovenské literatury a z literatury dalších socialistických zemí. Mezi pravidelné rubriky patřily *Knihy LM* a *Portrét LM*, které obsahovaly větší recenze, medailony o knihách, ale i o jejich autorech. Další rubriky byly *Rozhovor LM* a *Host LM*. Od roku 1976 se k časopisu přidala příloha *Dílno*, která se pak objevovala v každém vydaném čísle. Sloužila pro začínající autory bez ohledu na jejich věk a byla volně přístupná všem. [9, str. 133]

Po listopadových událostech roku 1989 se objevily pokusy časopis zachránit, proto se v lednu 1990 novým vydavatelem periodika *Literární měsíčník* stalo Sdružení českých spisovatelů. Hlavní však bylo, že od 3. čísla se tento časopis přejmenoval na *Literární revue* a jeho řízení se ujal Milan Pávek. Avšak i přes tyto změny jak obsahu, tak koncepce časopis po vydání šestého čísla zanikl. [9, str. 133]

5.2 Kmen



Obrázek 2 - Ukázka časopisu Kmen [10]

K jeho charakteristice lze úvodem říci: „Vedle Literárního měsíčníku druhý reprezentativní časopis oficiálně vydávané literatury 80. let.“ [9, str. 83]

Kmen začal vycházet v roce 1982 a byl zrušen v roce 1990. Nejdříve nebyl samostatným periodikem, ale vycházel jako příloha časopisu Tvorba ve spolupráci se Svazem českých spisovatelů. Od roku 1988 se Kmen osamostatnil a začal vycházet jako týdeník Svazu českých spisovatelů. Byl vydáván nakladatelstvím Československý spisovatel. Od roku 1989 se stal Kmen Týdeníkem českých spisovatelů a roli nakladatele převzalo Sdružení českých spisovatelů. Hlavními redaktory tohoto periodika byli Jaroslav Čejka a Karel Sýs. Jaroslav Čejka v časopise působil v letech 1982 až 1987 a po něm následoval Karel Sýs, jenž vykonával tuto funkci od roku 1987 až do roku 1989. [9, str. 83]

Proč název Kmen?

Přesně tato otázka byla položena v prvním čísle Kmene a v článku Jiřího Tauerera je také možné nalézt na ni odpověď. Snažil se v něm naznačit koncepci časopisu a obsah, jaký bude periodikum přinášet svým čtenářům. Tento časopis se svým jménem hlásil ke třem významným představitelům z oblasti literatury, s nimiž souvisí tři podoby Kmene: [11, str. 1]

- František Xaver Šalda je první osobností, která je spjata s počátky Kmene. Tento spisovatel založil v roce 1917 časopis Kmen. V té době se toto periodikum charakterizovalo jako „*týdenní úvahy a poznámky o umění a životě.*“
- Stanislav Kostka Neumann byl druhým významným literátem, který převzal časopis Kmen po Šaldovi v roce 1919 a vydával ho jako přílohu svého časopisu Červen.
- Julius Fučík byl tím, kdo se postaral o třetí podobu zmíněného periodika, která vycházela v letech 1927-1929.

A toto periodikum chtělo navazovat právě na koncepci těchto tří autorů. A jeho tvůrci věřili, že když se jim to povede, bude jejich dílo hodno svého jména, které získalo právě díky těmto spisovatelům, kteří vedli dřívější Kmen. [11, str. 1]

Definice samotného jména časopisu podle autora článku Jiřího Tauerera vychází z obecného pojmu: „*Samo slovo kmen je krásně smyslově předmětné slovo, navozující jasnou představu čehosi zdravého a silného, dlouhá desetiletí zákonně utvářeného, pevně zakotveného kořeny mocně zapuštěnými v půdě a široce rozklenutého do volného prostoru svými haluzemi a novými výhony. Bereme tento pojem jako metaforu zhuštěnou do jediného, lapidárního slova.*“ [11, str. 1]

Můžeme tedy říct, že slovo kmen ukazuje na pevnost, sílu, novost a také na různorodost, která bude typická i pro samotné periodikum. Proto je to naprosto vyhovující název, který v sobě nese spoustu významů a myšlenek.

Obsah periodika

Zde budou charakterizovány útvary, které v tomto literárním časopise bylo možné nalézt, jejich strukturu. Podle Slovníku českých literárních časopisů, periodických sborníků a almanachů [9] bylo složení časopisu pevně určeno a příliš se neměnilo.

V následující tabulce je uvedeno, jaké příspěvky se na stránkách tohoto periodika vyskytovaly:

Úvodník	str. 1
Drobné zprávy, fejetony	str. 2
Studie, jubilejní články, eseje	str. 3-4
Básně, prózy, umělecké reportáže	str. 5-7
Překlady a články o kulturním dění v zahraničí	str. 8-9
Referáty o domácích knihách	str. 10-11
Tištěné texty na pokračování, glosy a epigramy	str. 12

Tabulka 1 - Tabulka s obsahem časopisu Kmen [9, str. 84]

Na první straně časopisu měl své místo úvodník, tedy stať, která se většinou týkala zásadních otázek. Například v úplně prvním čísle Kmene se tam Jiří Taufer zabýval, jak již bylo zmíněno, názvem tohoto periodika. V jiném vydání se tato úvodní strana věnovala Karlu Čapkovi. Na druhé stránce se objevovaly fejetony reagující na aktuální situaci, nebo zprávy, například o nepochopení jiného příspěvku. Časopis byl samozřejmě proložen básněmi a prózami známých i méně známých autorů. Zaměřoval se také na zahraniční překlady a referáty o domácích knihách. V jednotlivých číslech se také objevily krátké zamyšlení, tedy glosy, nebo epigramy, které pak mohly časopis činit zajímavějším. Takto strukturovaný zůstal Kmen po celou dobu, dokonce i po osamostatnění, kdy byl časopis ještě obohacen o nové rubriky. Byl to například Tipy Kmene, které informovaly o nově vydaných knihách, nebo Zápisník, který se zaměřoval i na další umělecké oblasti, jako bylo divadlo, film či výtvarné umění. Kmen také začal obsahovat mnohem více obrazového materiálu a ve větším množství se tam objevily i polemiky. [9, str. 84]

V tomto periodiku působilo mnoho autorů, známých svou prorežimní básnickou nebo prozaickou tvorbou. Někteří z nich však již byli představiteli diferencovaného oficiálního proudu, např. básníci Karel Boušek a Václav Hons či prozaik Zdeněk

Pluhař. Ke konci 80. let se zde objevoval již i Bohumil Hrabal. Takto časopis fungoval a pravidelně vycházel až do dvou významných událostí. Jednou z nich byl listopad 1989 a druhou rozpad SČS. Po tomto datu došlo k obměně redakce a největší změnou bylo přejmenování časopisu, které proběhlo v březnu 1990. Tímto tedy skončila historie Kmene a započala nová éra jeho nástupce Tvaru. [9, str. 84]

6 Dosud vydávané literární časopisy

Tato kapitola se bude věnovat významným literárním časopisům, které jsou stále vydávány. Bude u nich ukázána historie vzniku, obsah a současná podoba.

Z množství periodik byly vybrány dva literární časopisy, na kterých bude ukázáno, jak takové časopisy vypadaly a jak vlastně vznikly. Jako dva hlavní zástupce těchto periodik jsem vybrala časopisy Host a Tvar. Existují samozřejmě i další, ale tato dvě periodika jsou zaměřena přímo na literaturu, zatímco například časopis A2 má více cílů, na které se soustředí. Nezajímá se jen o literaturu, ale o kulturu obecně. Nebo Psí víno je více specifikované, protože je tvořeno především poezií. Proto zde nebudou více rozebírány. [4, str. 56]

6.1 Časopis Host



Obrázek 3 - Úvodní obrázek časopisu Host [12]

Časopis Host, jinak také nazývaný Brněnská literární revue, vznikl v roce 1985 a od té doby působí jako periodikum, které je stále vydáváno. Název je velmi symbolický a časopis se jím hlásí k Hostu Literární skupiny a k Hostu do domu. Těm bude ještě věnována pozornost v krátkém shrnutí historie. [9, str. 63]

Historie: Etapy časopisu Host

Časopis se pyšní dlouhou a zajímavou historií. Začátek vydávání se datuje do roku 1921, kdy vzniklo úplně první číslo brněnského časopisu Host. Název Host mu byl dán na návrh básníka Jiřího Wolкера. Toto periodikum sloužilo jako časopis mladým spisovatelům z Literární skupiny, publikovali v ní však i spisovatelé ze sdružení Devětsil. [13, str. 204]

Host byl původně zaměřen na určitou skupinu čtenářů, avšak stal se časopisem, který četly celé generace. Literární skupina a Host byly vlastně vytvořeny, aby na Moravě vytvořily protiváhu proti spolku Moravského kola spisovatelů, ale povedlo se daleko víc. Dalo by se říct, že se Host, jak se píše v knize Kapitoly z dějin brněnských časopisů, stal „*kronikou závažných generačních diskuzí a obrazem názorových rozdílů mezi literární skupinou a Brněnským Devětsilem.*“ [14, str. 41]

Host byl úspěšně vydáván dva roky, ale již v roce 1923 začaly potíže. Časopis byl nucen začít hledat nového nakladatele, který by Host vydával. Nakladatelství Obzor už totiž nechtělo časopis dál produkovat kvůli „*finanční tísní*“. Časopis byl odmítnut nakladatelem Stanislavem Kočím, ale nakonec se vydávání ujal pražský nakladatel Václav Petr, který pak u časopisu stál až do jeho konce. [13, str. 207] V roce 1929 totiž zanikl kvůli rozporům mezi Devětsilem a Literární skupinou. [14, str. 42]

Časopis, který navázal na první podobu Hosta, nesl název Host do domu. Ten své vydávání zahájil v roce 1954. Toto periodikum vydrželo fungovat šestnáct let, během nichž se dostalo jak do kulturního, tak i společenského povědomí. V období vydávání tohoto časopisu se vrací „*skuteční básníci*“, mezi něž patřil Vladimír Holan, František Halas nebo Oldřich Mikulášek. Právě v Hostu do domu je krásně vidět, jak se literatura vyvíjela a jak nastoupila tzv. „*nová vlna literatury*“. [14, str. 109]

V pozdějších letech vydávání Hosta do domu na jeho stránkách dostávala čím dál větší prostor kritická publicistika, a to zejména v letech 1969-1970. Bylo to dáno tím, jak rostlo napětí doby. V knize Kapitoly z dějin brněnských časopisů se přímo píše, že se Host stal „*vůči režimu kontroverzní školou kritického myšlení.*“ [14, str.

122] A když zavládla cenzura, časopis vydával články se skrytými podtexty. V roce 1970 byl však časopis nucen zastavit své vydávání, a tím skončila etapa Hosta do domu. [14, str. 118]

Časopis se na literární scéně objevil i po třetí, a tentokrát opět pod názvem Host. Bylo to v roce 1985. O jeho vydávání se staral Dušan Skála. Host měl v té době podobu samizdatového sborníku, který však svobodně šířil literaturu, a tím byl významný. Do roku 1989, než nastala zlomová událost - Sametová revoluce, vydal pět čísel. V roce 1990 byl poprvé uznán jako časopis a začal vycházet dvakrát za měsíc. Podobu periodika ovlivnil nejvíc jeho tehdejší redaktor Igor Fic, který se později dostal na místo šéfredaktora. Tento časopis díky své originalitě a zaměření nezapadl mezi stovky další, ale postupem času se dostal do povědomí lidí a díky zájmu čtenářů došlo i na postupné zvyšování jeho nákladu. Další důležitý milník v historii časopisu Host se stal v lednu 1999. V té době totiž došlo ke změně jeho podoby, a on se tak stal jediným literárním časopisem takového formátu v České republice. [15]

Obsah periodika

K podobě časopisu se mohli vyjadřovat jak šéfredaktoři, redaktoři, ale také redakční rada, ve které se objevilo mnoho významných osobností, a to zejména literátů z Moravy. V období samizdatu byl časopis rozdělen do těchto rubrik: [9, str. 63]

- Poezie
- Próza
- Drama
- Výtvarné umění
- Rozhovor

Mezi přispívajícími se objevovali moravští disidenti, například Iva Kotrlá, Jiří Kratochvíl, Zdeněk Rotrekl nebo Pavel Řezníček. Také se v něm dala najít i díla těchto autorů: Ivana Blatného, Václava Havla, Ladislava Klímy nebo Josefa Škvoreckého. V časopise nechyběly ani překlady, a to především z anglické nebo z německé literatury. [9, str. 63]

Host v období samizdatu měl tedy podobu sborníku a ke změně došlo až s prvním číslem ročníku 1991. V tomto čísle se již objevují rubriky, které tento časopis provázejí až do konce roku 1998. Rubriky byly naplňovány různě podle toho, kdo stál v čele časopisu. Za doby, kdy byl šéfredaktorem Igor Fic, se rubriky zaměřovaly především na filozofická témata, autoři se zde zabývali kulturou a vědou ve větší souvislosti a také se řešila odbornější témata související s literaturou. Když se však stal šéfredaktorem Miroslav Balašík, začal se celý časopis měnit v periodikum, které se zaměřovalo na aktuality v literárním dění a prostor byl také věnován zahraničním autorům, kteří u nás nebyli do té doby dostatečně známí. [9, str. 63]

V této době se tedy v časopise objevují následující rubriky: [9, str. 64]

- Rubrika Studium se zaměřovala především na filozofii a literární vědu a zde měli možnost publikovat především autoři, kteří se ještě v literárním světě neprosadili.
- Rubrika Téma se věnovala autorským příspěvkům, které byly zaměřeny na různá témata jako byl například surrealismus nebo mysticismus.
- Rubrika Pásmo a rubrika Portrét byly společně propojeny a zaměřeny na konkrétní umělecky založenou osobnost, českou nebo světovou.
- Rubrika Mezi slovy se věnovala novým autorům prózy a poezie a na těchto stránkách je představovala. Kromě toho však se v této rubrice objevovaly také rozhovory, ankety, či literárněhistorické studie.
- Rubrika Z nepaměti se starala o opраšování osobností starých autorů a jejich textů, které již zapadly v zapomnění.
- Rubrika Margiana byla orientována především na křesťanské spisovatele z moravského okruhu. Objevovaly se tam jak kritické statě, tak i odborné studie.

Časopis měl za svého působení mnoho podob, než se dostal k té, kterou dnes vládne na literární scéně. Navíc je právě s ním spojeno nakladatelství, které nese stejné jméno jako periodikum, a to vydává především věci, které souvisejí s tématy časopisu Host, čímž jsou myšlena zejména díla literárně teoretická a básnická. [9, str.64-65]

Současné periodikum Host

Časopis Host se stále vydává, a tak je na místě si ukázat i jeho současnou podobu, tedy jak se od dob svých začátků změnil a jak se přizpůsobil nové době. V současnosti se časopis jmenuje celým názvem Host, měsíčník pro literaturu a čtenáře. Od roku 2000 se toto periodikum také může pyšnit webovými stránkami www.casopis.hostbrno.cz. Stránky jsou propojeny i se stejnojmenným nakladatelstvím Host. Periodikum vychází v elektronické i tištěné formě a lze si ho předplatit na internetových stránkách Hosta. [16]

Pro představu o současné podobě časopisu Host byla vybrána čtyři novější čísla, ve kterých byly porovnány jednotlivé rubriky. Zkoumanými byla čísla z let 2010 [17], 2012 [18], 2014 [19] a 2019 [20].

Ve všech čtyřech číslech se vyskytovaly rozhovory, recenze, kritiky, ukázky beletrie a eseje, které přetrvávají od začátku vydávání Hosta. Důležitá rubrika, která se uchovala z původních čísel, bylo Téma. Ta se vždy věnovala buď významnému spisovateli, nebo zajímavému dílu.

Pak už se v jednotlivých číslech časopisu objevují nové rubriky, které lze rozdělit na stálé a měnící se. Mezi přetrvávající rubriky ve všech čtyřech číslech patří rubrika Osobnost (v níž je pozornost věnovaná významné osobnosti literární scény), rubrika K věci (je podobná rubrice Téma, jen je tématu věnovaná menší pozornost, není tak významné) a rubrika Hostinec (je důležitou součástí Hostu, do níž mohou své příspěvky posílat neznámí autoři, a když budou texty dobré, mají šanci, že se v této rubrice objeví).

Měnící se rubriky, které se vyskytovaly ve vybraných číslech Hosta, byly například Kalendárium a Výročí (připomínají jubilea spisovatelů), dále rubrika Nová jména (představuje dosud neznámé autory). Specificky zaměřené byly rubriky Zlatá devadesátá nebo Fotografie.

6.2 Časopis Tvar



Obrázek 4 - Úvodní obrázek časopisu Tvar [21]

Tvar, neboli literární týdeník, vznikl roku 1990 jako nástupce dříve vydávaného časopisu Kmen, kterému byla věnovaná pozornost v předchozí kapitole. Nejdříve bylo toto periodikum vydáváno Sdružením českých spisovatelů v nakladatelství Československý spisovatel. Po nějaké době tuto funkci převzalo vydavatelství a nakladatelství Scéna. Tento list je financován jak státními institucemi, tak i soukromými. Na počátku jeho existence byl šéfredaktorem Michael Třeštík. Mezi dalšími, kteří následovali po něm, byli například Lubor Kasal nebo Ondřej Horák. [9, str. 253]

Časopis byl ve svých začátcích zaměřen především na autory, kteří měli zakázáno oficiálně publikovat. Tím se zabýval například cyklus Hovory s těmi, kteří měli být rozprášeni. V něm se objevovala jména jako Miroslav Červenka, Květoslav Chvatík, Vladimír Karfík a další. A stejně tak byl týdeník zaměřen i na zahraniční autory

v podobné situaci (Jacques Derrida, Allen Ginsberg a mnoho jiných). V širším pojetí se časopis věnoval původní české literární vědě a publicistice. V roce 1994 se stala součástí periodika také příloha, která nesla název TVARY. Její prostor byl vyplňován především beletrií menšího rozsahu, ale nacházely se tam i různé druhy studií (např. filozofické, estetické nebo literárněvědní). V tomto roce byla také založena důležitá tradice poprázdninových autorských čísel. [9, str. 253-254]

Vznik Tvaru

O jeho založení se dozvídáme z jubilejního čísla časopisu Tvar z roku 2014, kde byl Pavlem Janouškem sepsán článek k výročí periodika:

„Tvar vznikl na troskách Kmene tím, že převzal existující prostory a personální a výrobní kapacitu.“ [22, str. 14]

Zajímavé však bylo, jak se to všechno vlastně událo. K vysvětlení nám dopomohl právě text Pavla Janouška. Článek je psán odlehčenou formou jako vzpomínka na den, kdy byl Kmen zachráněn. Důležitou postavou v příběhu byla Dáša Sedlická, která byla redaktorkou Kmene a vydala se na zasedání rady Obce spisovatelů, kde se chtěla pokusit zachránit právě zmiňovaný časopis. Doufala, že by ho buď mohla prodat Obci nebo by nabídka oslovila některého z funkcionářů. Samotný autor citovaného článku byl tomuto okamžiku přítomen, a stal se tak důležitou osobou při dalším jednání. Setkal se tam totiž právě s Dášou Sedlickou a s Michaelem Třeštíkem a jen tak z legrace mu navrhl, zda by se nechtěl stát šéfredaktorem. A on odpověděl kladně. A i když to bylo z počátku myšleno v legraci, věci se začaly hýbat a vtip se stal skutečností. Rychle se totiž začaly zařizovat všechny náležitosti. Nebylo to však zase tak jednoduché, bylo nutné přesvědčit redakční radu, aby zvolila právě Třeštíka, ale nakonec se to povedlo. A od desátého čísla roku 1990 se Kmen stal Tvarem. [22, str. 14]

Obsah časopisu

V tomto časopise se objevovaly cykly jako Portrét spisovatele a již zmíněný cyklus Rozhovory s těmi, kteří byli rozprašeni. Periodikum také věnovalo pozornost drobným publicistickým útvarům, jako jsou sloupky, fejetony a glosy. Od 90. let se v něm také nacházely literární dokumenty a archivní materiály. Zajímavou rubrikou byla rubrika Iniciálky, která byla určena pro začínající básníky. Tato rubrika vznikla po zániknutí časopisu pro tzv. „nezvedenou“ literaturu s názvem Iniciály. Další

zajímavou rubrikou byla rubrika Pět odpovědí, v níž se nacházely rozhovory s různými spisovateli, kritiky, literárními vědci či nakladateli. Rubrika Od konkurence se věnovala anotacím z jiných časopisů, zatímco rubrika Kritizuj se sám dávala spoustu prostoru pro začínající a amatérské kritiky. V tomto periodiku se samozřejmě vyskytovaly i další rubriky, například 2x3 věty proč, Kulturního barbara rozpaky či Známkování poezie. [9, str. 254-255]

Současné periodikum Tvar

Tvar je tedy dalším časopisem, který je v dnešní době stále vydáván a stejně jako předchozí probírané periodikum Host má již vytvořené své vlastní webové stránky. Tyto stránky mají adresu www.itvar.cz a na nich se dozvídáme všechno důležité o tomto časopise. Kromě aktuálních čísel tohoto periodika zde lze nalézt i archiv starších čísel Tvaru. Stejně jako u Hosta je na stránkách možnost předplacení budoucích čísel časopisu. Kromě časopisu Tvar je zde možné zhlédnout i webový magazín Ravt, jehož název je přesmyčkou slova tvar. [23]

Také zde jsem porovnávala rubriky čtyř současných čísel tohoto časopisu. Byla to čísla z roku 2008[24], 2010[25], 2013[26] a 2014[27]. Po jejich prozkoumání jsem si rubriky rozdělila na stálé a na ty, které se vyskytují jen v některých číslech. Stejně jako v Hostu je největší prostor periodika věnován recenzím, které se objevují jak samostatně pod názvem Recenze, tak i v rubrice Dvakrát či Slovo. Mezi stálé patří i rubrika 969 slov o próze, která byla ve všech zkoumaných číslech, jen v číslech 2008 a 2010 se jmenovala pouze 969. Další trvalá rubrika nese název Rozhovor, sem spadají rozhovory se spisovateli, či básníky. Další stálíci časopisu Tvar je komiks Zlá ovce, který se objevuje v každém čísle a je to krátký komiks s jednoduchou grafickou podobou. Většinou jsou tam pouze dvě komiksová okénka s ovci a textovou bublinou. Ve všech číslech se objevují ukázky z děl, a to jak prozaických, tak i poetických například v rubrikách Na pokračování, Poezie, Próza či Beletrie. Na začátku je vždy uvedeno, o jaké dílo se jedná, a poté již následuje buď úryvek z knihy, nebo ukázka básně. Kromě již zmíněného se v časopisech také vyskytují eseje a glosy. Jen v některých číslech se vyskytovala rubrika Literární život, kam spadaly informace o tom, co se zrovna děje na literární scéně, nebo rubrika Zasláno, kde byly zveřejněny reakce na článek z jiného čísla a byla tedy dána možnost vyjádřit svůj názor. Autoři mohou třeba reagovat na recenzi a vyjádřit svůj názor. Mezi další

zajímavé rubriky patří Výročí nebo Haló, tady čistička. Pak už se tam vyskytovaly rubriky, které byly konkrétně vázané jen k jednomu určitému číslu (třeba již uvedená rubrika Jubileum).

7 Praktická část

Nyní bude pozornost přesunuta na praktickou část bakalářské práce, a to na vytváření vlastního literárního časopisu, který bude zaměřen především na amatérské spisovatele. Budou zde použity poznatky z teoretické části, a to především závěry ze zkoumání čtyř literárních časopisů. Některé části mého časopisu budou vytvořeny na základě těchto periodik, a jiné, které mi v nich chyběly, se pokusím do svého literárního časopisu ještě zařadit. V této části tedy bude podrobně ukázáno, jak jedno číslo časopisu konkrétně vznikalo, a text bude doplněn i obrázky a ukázkami z různých částí práce a poté bude k bakalářské práci celé číslo mého literárního časopisu přiloženo.

7.1 Základní informace o časopise

7.1.1 Koncepte chystaného časopisu

Časopis je zaměřen na začínající autory a tomu je přizpůsoben samotný obsah. Jako formát byla vybrána velikost A4 kvůli její komfortnosti. Rozměr A5 by byl už příliš malý, nemuselo by se tam vejít tolik textu, zatímco větší formát už by byl vyloženě nepraktický. Periodicitu vydávání časopisu jsem určila jako měsíční. Aby byl dostatek času na tvorbu jednotlivých článků a grafické stránky. Ukázkové číslo časopisu bylo vytvořeno v rámci mé práce pro měsíc listopad 2018. Rozsah periodika je 20 stran a k tomu samozřejmě patří obálka, na jejíž zadní straně je vytvořena tiráž se základními redakčními a technickými informacemi. Tento počet stran se mi zdál pro první číslo odpovídající. Nechtěla jsem, aby časopis byl příliš rozsáhlý, mohlo by se stát, že by délka nového potencionálního čtenáře odradila. Další čísla by samozřejmě mohla být postupně delší, pokud by bylo jisté, že se periodikum uchytlí. Dvacet stran časopisu bylo rozděleno do osmi rubrik, jejichž názvy a náplň postupně vznikaly při studiu jiných literárních časopisů. Snažila jsem se zde o neotřelost a originalitu.

Shrnutí základních informací:

Periodicita: měsíčník (zde listopad 2018)

Formát: A4

Počet stran: 20 (plus obálka a její zadní strana)

Počet rubrik: 8

Pracovní pozice v časopise:

Ve vytvářeném časopise jsem zastávala dvě hlavní pozice. První funkce, které jsem se ujmula, bylo místo šéfredaktorky. Vymyslela jsem tedy celkovou koncepci časopisu, jeho rozvržení, počet článků a podle ní pracovala na jeho realizaci. Druhá funkce, které jsem se zhostila, byla role redaktorky tohoto časopisu, v níž jsem se věnovala shánění informací k jednotlivým článkům a následně jejich sepsání podle kritérií, které budou u každé rubriky jednotlivě popsány. Poté byl osloven student Michael Bartoš, jestli by byl ochoten vykonávat funkci grafika. Ten souhlasil a postaral se o vizuální podobu časopisu, a především o vytvoření originální kreslené obálky. Grafické úpravy textu časopisu se ujal student Pavel Bédi, který jednotlivé články upravil do časopisecké podoby.

7.1.2 Komu je časopis určen

Vytvářený časopis jsem po vysledování tendencí významných literárních časopisů zaměřila na skupinu autorů, která mi přišla v těchto periodikách opomíjená. Většina literárních časopisů totiž svůj obsah věnuje zavedeným autorům, tedy lidem, kteří se ve světě literatury už nějakou dobu pohybují a vyznají se v něm. A proto jsem si ve vytvářeném periodiku určila jako hlavní skupinu začínající autory, spisovatele, kteří se teprve rozvíjejí a snaží se na literární scéně zorientovat. Jsou však teprve na startu své kariéry, a tento časopis by jim měl alespoň trochu pomoci, podpořit je.

7.1.3 Název vytvářeného časopisu

Dlouho trvalo, než byl nalezen odpovídající a zajímavý titul časopisu. První nápad, nad kterým jsem uvažovala, byl název Máš na to!, kterým jsem chtěla oslovit cílovou skupinu periodika, tedy začínající autory. Nadpis měl formu věty zvolací a tykání v názvu mělo upoutat pozornost. Potencionálnímu čtenáři by se mohlo zdát, že časopis míří právě na něj, a tím pádem by ho mohl oslovit a nalákat. Zvolená forma nadpisu tedy měla především zaujmout. Nakonec však byl tento titul zamítnut. Po podrobnějším prostudování jiných čtyř literárních časopisů jsem vymyslela druhý název, který se mi zdál vzhledem k obsahu periodika vhodnější. Svůj literární časopis jsem pojmenovala Pod lupou, a tak to zůstalo i v konečné podobě periodika.

Pod lupou

Název je velmi výstižný vzhledem k tomu, že se časopis věnuje především začínajícím spisovatelům. Samotné vysvětlení názvu najdeme přímo i v editoriale vytvořeného čísla časopisu. Každý autor, spisovatel touží po tom, aby jeho dílo bylo čteno a přijímáno. Tím pádem se dostává „pod lupou“ svých čtenářů a kritiků, kteří budou jeho dílo hodnotit, tedy na jedné straně kritizovat a hledat na něm chyby, ale na druhé straně snad i za něco chválit. Autor k tomu dal vlastně souhlas ve chvíli, kdy dílo vydal.

Tak to prostě je a každý tvůrce s tím musí počítat dříve, než knihu pustí do světa. Ale i přes to nebezpečí po zveřejnění svých děl všichni spisovatelé touží, jelikož se jim nemusí dostat jen kritiky, naopak si jejich příběh může najít čtenáře, kteří si knihu zamilují. Někdy se objeví chvála, někdy kritika díla. Autor na to musí být připraven a měl by se radovat z úspěchu, ale i poučit ze záporného hodnocení.

7.2 Grafická stránka časopisu

Grafická stránka časopisu je velmi důležitá, protože musí jako první zaujmout potencionální čtenáře. Podle ní se rozhodnou, zda si časopis vezmou do ruky, prolistují, nebo dokonce přečtou. Z pohledu grafika bylo hlavní vytvořit výstižnou titulní stranu, jež by vyjadřovala poslání periodika. Nudná, nezajímavá grafika neosloví žádného čtenáře. Dnes se knihy i časopisy na první pohled posuzují podle obalu. Na grafické stránce se podílel začínající grafik Michael Bartoš, který studuje na Univerzitě Hradec Králové na Fakultě informatiky a managementu obor Aplikovaná informatika, a grafické úpravě textu se věnoval Pavel Bédi, student Přírodovědecké fakulty Univerzity Hradec Králové obor Učitelství informatiky a základů techniky, jak již bylo v kapitole o rozdělení rolí v časopise zmíněno.

7.2.1 Obálka

Obálka zahrnuje jak přední stranu, tak i zadní stranu. Nejdříve bude probrána přední strana periodika, kde bude rozebráno pozadí, nadpisy i obrázky, které se na ní vyskytují. Poté bude krátce zmíněna zadní strana obálky, která již neobsahuje tolik komponentů. A nakonec bude popsáno, jaké nadpisy či obrázky by byly trvalé,

což znamená, že by je obsahovala obálka každého čísla časopisu, a které jsou vytvořeny jen pro toto číslo.

Přední strana obálky

Pozadí obálky tvoří tři barvy, a to šedá, světle zelená a bílá. Všechny se propojují a vzájemně prolínají. Nejvíce prostoru na obálce má však šedivá barva, zatímco zelená s bílou tvoří okrajovou záležitost. Dá se říct, že barvy jsou na obálce abstraktně uspořádány a celkově vytvářejí její temnější vzhled.

Hlavní nadpis Pod lupou je nakreslen a tvoří ho modrá, oranžová, hnědá barva, které jsou však znovu utlumeny, aby zapadly do kontextu celé obálky. Obě písmena P v názvu jsou znázorněna jako lupy, symbolizují tedy samotný titul periodika. Poté následuje podnadpis Upíři ze staré školy v próze, který je napsán již normálním písmem a není nakreslen. Písmo je bílé a jen lehce zbarvené do šeda, aby podnadpis z obálky příliš nezářil. Písmo je psáno stylem Segoe UI Heavy a jeho velikost je 200. Malé nadpisy na obálce jako je Rozhovor s Vladimírem Křivánkem a Seznámení s Wattpadem, jsou napsané černou barvou, ale zároveň jsou lehce podbarvené bílou barvou, aby na tmavém pozadí nezaklikly a daly se přečíst. Styl písma je stejný jako u podnadpisu a jen velikost písma se liší. U nadpisu Rozhovory je písmo velikosti 100 a nadpis Wattpad má velikost 110.

Největším obrázkem, který se na obálce vyskytuje, je postava upíra, která je znázorněna černou, šedou a červenou barvou. Všechny tyto barvy se opět snaží o temný vzhled postavy. Červená symbolizuje to, čím se upíři živí, tedy krev. Černá poukazuje na to, že tyto postavy patří do temného podsvětí a že nesmí vstoupit na slunce, zatímco šedá vyjadřuje, že ani tyto postavy nemusí být vždy jen špatné, ale mohou působit na pomezí dobra a zla. Tento obrázek představuje upíří dílo Dracula, které má své místo v rubrice Okénko začínajících autorů, a je největším obrazcem na obálce z toho důvodu, že zastupuje rubriku věnující se cílové skupině časopisu.

Dále je zde nakreslen diktafon a tento obrázek zastupuje rubriku Rozhovory. Na této klasické pomůcce novináře je přímo malým písmem napsáno, s kým je rozhovor uskutečněn. Pod ním je oranžové w, které poukazuje na článek o platformě na psaní Wattpad, které byl v časopise také věnován prostor.

Zadní strana obálky

Tato část časopisu byla vytvořena velmi jednoduše. Barevně se shoduje s titulní stranou. Vyskytuje se zde na barevném pozadí jediný prvek, a tím je tiráž časopisu, v níž jsou uvedeny důležité technické a redakční údaje. Tiráž je kvůli dobré čitelnosti umístěna v bílém obdélníku, a to v dolní části obálky. Text v tiráži je napsán písmem Calibri, nadpis Pod lupou velikostí 24, ostatní text má velikost 12. V tiráži je pak ještě umístěn symbol Pedagogické fakulty UHK, v jejímž rámci projekt vznikl.

Další obálky

Tato obálka byla vytvořena konkrétně pro jedno číslo časopisu, a to z listopadu 2018. Každé další číslo by mělo svou vlastní originální obálku, kde by zůstal zachován pouze nakreslený nadpis Pod lupou, zatímco ostatní podnadpisy by se měnily podle jednotlivých článků následujících čísel časopisu. Obrázky by byly také pokaždé jiné, stejně tak jejich umístění na obálce. Největší obrázek na obálce by byl věnován pokaždé jiné rubrice a grafické ztvárnění by odpovídalo jejímu zaměření.

7.3 Obsahová stránka časopisu

Nejdříve byly navrženy rubriky, do kterých se jednotlivé články, které budou tvořit celý obsah mého literárního časopisu, rozdělily. Inspirovala jsem se rubrikami ze zkoumaných periodik, ale některé jsem si navrhla podle sebe, protože mi v daných časopisech chyběly a do vytvářeného periodika, které je zaměřeno především na začínající spisovatele, se podle mého názoru hodily. A tak nakonec vzniklo osm rubrik, které tvoří celé dílo. A v každé rubrice se ve finální verzi objeví minimálně jeden článek. Rubriky, které časopis Pod lupou obsahuje, jsou tedy: Editorial, Rozhovory, Kapsička z literatury, Rady, Popřemýšlíme, Literární kvíz, Okénko začínajících autorů a Recenze. Všechny budou dále charakterizovány a vysvětleny, aby bylo jasné, jaké články do nich mohou spadat.

7.3.1 Editorial

Editorial je prvním článkem, který se na stránkách časopisu vyskytuje a který také uvádí obsahovou stránku periodika. Editorial tohoto čísla se svým zaměřením věnuje vysvětlení samotného názvu Pod lupou. A je to zde řešeno vzhledem k tomu,

že se jedná o první číslo tohoto literárního periodika, takže by tím mohla být získána pozornost případných čtenářů.

Ve vytvořeném časopise má editorial rozsah jedné strany a jako obrazový materiál se tam nachází fotografie šéfredaktorky.

7.3.2 Rozhovory

V této rubrice bude zaměřena pozornost na rozhovory se spisovateli, kteří již mají se psaním určité zkušenosti, nejsou to tedy úplní začátečníci. Tato rubrika bude strukturovaná takto:

- Krátké představení autora
- Zodpovězení vybraných otázek

Ve vytvořeném prvním čísle časopisu se objevil rozhovor s básníkem a literárním kritikem prof. PhDr. Vladimírem Křivánkem CSc., který byl vybrán podle těchto kritérií:

- Pohybuje se na literární scéně už přes padesát let a má tedy bohaté zkušenosti
- Je v kontaktu s jinými literáty
- Projevuje se u něho umělecká různorodost (je to básník, kritik, profesor, literární vědec)

Domluva rozhovoru probíhala při osobním setkání a prostřednictvím e-mailů. Otázky byly nakonec, vzhledem k vytíženosti pana profesora, zaslány a zodpovězeny elektronicky.

Samotné otázky byly rozděleny do čtyř okruhů:

- 1. Obecné otázky (ohledně psaní poezie, inspirace, múz)
- 2. Otázky na další zajímavou oblast tvorby spojenou s autorem (zde to byla literární kritika, které se básník také věnuje)
- 3. Názor na současnou literární scénu
- 4. Rady začínajícím autorům

Rubrika má rozsah dvě strany a je doplněna fotografiemi Vladimíra Křivánka z archivu autora.

7.3.3 Kapsička z literatury

Tato rubrika je zaměřena na připomenutí některého důležitého literárního díla. Ve vytvořeném listopadovém čísle se zde objevilo dílo Jaroslava Haška *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války*. Vybráno bylo podle mnou vytvořených kritérií pro tuto rubriku:

- Dílo muselo něčím obohatit literaturu, přispět k jejímu vývoji (dílo Švejk v sobě nese skvěle napsanou kritiku války a samotné společnosti, a tak se svým satirickým humorem Jaroslav Hašek nesmrtelně zapsal do české i světové literatury).
- Jedná se o dílo, které bylo vydáno před 89 lety, jde tedy o připomenutí tohoto románu před 90. výročím prvního vydání.

O autorovi i díle jsem nejvíce informací čerpala z knihy *Toulavé house: život Jaroslava Haška* od Radka Pytlíka [28, str. 12-13, 198-199, 212]. Další informace jsem těžila z internetových zdrojů, jako byla webová stránka <https://www.spisovatele.cz/jaroslav-hasek> [29]. Ukázka, která se v článku objevila, je z prvního dílu Haškova Švejka s názvem *V zázemí* a z kapitoly *Policejní ředitelství*. [30, str. 63-66] Je tam popsána situace, kdy se Švejk nachází u policisty a ten se z něj snaží dostat přiznání.

Celá rubrika je rozvržena do pěti hlavních částí, které se v některých bodech shodují s rubrikou *Okénko začínajících autorů*:

- 1. Dílo vždy bude uvedeno známou větou. (v listopadovém čísle je to věta: „Tak nám zabili Ferdinanda.“)
- 2. Krátké seznámení s životem autora.
- 3. Autorova tvorba (krátká charakteristika tvorby a uvedení některých děl)
- 4. Stručná charakteristika vybraného díla
- 5. Ukázka z díla (byl vybrán úryvek, který ukazuje Haškův humor)

Článek se vyskytoval na dvou stranách časopisu a jako obrazový materiál byla použita obálka samotné knihy *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války* [31] a ilustrace Švejka od Josefa Lady [32].

7.3.4 Rady

Tato rubrika obsahovala tři podrubriky, které však měly společný cíl, který vyplývá již ze samotného názvu rubriky, a to pomoci, poradit. První podrubrika byla zaměřená na platformy pro začínající spisovatele, druhá se věnovala psacím výzvám či soutěžím, které by mohly zajímat čtenáře periodika, a třetí řešila rady ohledně psaní knih.

- Platformy pro začínající spisovatele

V této podrubrice se objevil článek, který poskytl informace o webové stránce, která se zaměřuje na začínající autory, a to je stránka Wattpad. Byla vybrána mezi dalšími stránkami věnujícími se psaní, kterým by mohla být věnovaná pozornost v dalších číslech, ze tří hlavních důvodů:

- Má světový dosah (nejvíce děl je ze Spojených států amerických, ostatní pocházejí z dalších významných zemí, mezi nimiž je i Česká republika)
- Na internetu je nejznámější. (existují facebookové stránky zaměřené na tento portál a z této platformy už byla vydána některá anglická díla, dokonce se v současnosti chystá i zfilmování knihy napsané na této platformě)
- Kvůli osobní zkušenosti a spokojenosti se zmíněným webem

K tomuto článku byly využity především osobní zkušenosti s tímto webem a znalost jeho funkcí. Tudíž hlavním zdrojem byla samotná stránka www.wattpad.com [33] a dále některé články, které se jí věnují, což byl především článek od Victorie Neumann *Wattpad - proč ANO?* [34]

Článek byl rozdělen do čtyř hlavních částí:

- 1. Úvod

- 2. Důvody, proč by zrovna tento web měl být tím pravým pro začínající autory.
- 3. Výhody, které jiný psací web nemá.
- 4. Shrnutí

Tento článek zabral z časopisu dvě strany. Obrázky, které v článku byly použity, jsou z mého vlastního příběhu, aby nebyla narušována aktivita jiných členů této platformy.

- Psací výzvy či soutěže

Druhá podrubrika se věnovala psacím výzvám či soutěžím, které by mohly čtenáře zajímat vzhledem k jejich zaměření. V listopadovém čísle se přesunula pozornost na tematickou výzvu NaNoWriMo, která se odehrává právě v tomto měsíci. V článku byla výzva popsána tak, aby čtenáři věděli, o co v ní jde, aby se dozvěděli něco o jejich začátcích a o tom, jak se do ní dá zaregistrovat. Je to vlastně návod, jak se této aktivity zúčastnit.

K sepsání článku byly využity elektronické zdroje. Především oficiální stránka této výzvy, která je v angličtině: <https://nanowrimo.org/> [35] a poté články, které se věnovaly zkušenostem se zmíněnou výzvou, protože je sepsali spisovatelé, kteří se jí sami osobně zúčastnili. Nejvýznamnější článek, který byl využit ke zjištění informací, byl od Veroniky Matysové a názvem NaNoWriMo – Aneb jak (znovu) nakopnout vaše psaní [36]. Poté byly také využity zkušenosti ze sledování průběhu této výzvy.

- Rady ohledně psaní dobrých knih

Tato podrubrika směřovala k pomoci autorům s jednotlivými prvky příběhu. V prvním čísle se článek věnoval radám, jak napsat dobrou postavu.

K sepsání článku byly využity internetové zdroje, a to především weby, které se věnují pomoci autorům. První článek, kterým jsem se inspirovala, byl článek Tvorba literární postavy, aneb jak nejlépe na to od Jitky Ládrové [37], další se jmenoval Pravidlo 34: vytvořte rozmanité a plastické charaktery postavy z webu

spisovatelských listů [38] a poslední byla příručka z webu autora Reného Nerudy: Kontrolní seznamy otázek pro spisovatele [39].

Článek byl rozdělen na čtyři hlavní části:

- 1. Motivace postavy
- 2. Psychologie postavy
- 3. Minulost postavy
- 4. Soubor otázek pro vytvořenou postavu (může to ukázat, zda o postavě čtenáři vědí i maličkosti, které by se mohly zdát zbytečné, ale právě ony jí dodávají důvěryhodnosti)

Rozsah článku je dvě strany.

7.3.5 Popřemýšlíme

Tato rubrika je věnovaná úvahám na téma psaní. Tedy důležitým otázkám, které by mohly zajímat lidi, kteří se chtějí věnovat tvorbě literárních textů. Ve vytvořeném listopadovém čísle časopisu byla rozebírána otázka: Proč píšou spisovatelé? Ta byla vybrána z následujících důvodů:

- Jelikož je časopis věnován literatuře a jejím autorům, tato otázka se zdá jako ta nejzákladnější. Každý by měl vědět, co pro něj psaní znamená.
- Je to první vydané číslo, tak je zapotřebí popřemýšlet nad základní otázkou.
- Existují k tomu zajímavé úvahy spisovatelů.

V článku jsou zpracovány odpovědi pěti spisovatelů na tuto základní otázku. Při tvorbě textu jsem vycházela především z knihy Miroslava Huptycha Milovníci knih: aforismy, citáty, úvahy, verše českých a světových autorů [40, str. 59, 63, 69, 83] a využila jsem informace z těchto úvah:

- Kraus Ivan: Proč píšu?
- Kantůrková Eva: Složitá odpověď na složitou otázku
- Haškovcová Helena: O bájných bytostech
- Hauserová Eva: Cesty do fiktivních světů

- Hrabal Milan: K čemu je vám psaní?

Článek se tedy skládá ze tří hlavních částí:

- 1. Úvod
- 2. Jednotlivé úvahy spisovatelů
- 3. Shrnutí

Tato rubrika je v časopise v rozsahu dvou stran ve wordu a je doplněna jednoduchým obrázkem [41] z webu VectorStock.

7.3.6 Literární kvíz

V této rubrice je pozornost věnovaná literárním kvízům, které budou mít zábavnou a odlehčenou formu. V prvním čísle časopisu je literární kvíz zaměřen na humorné charakteristiky hrdinek, podle kterých čtenáři mají uhodnout dané postavy. Kvíz se týká jedenácti literárních děl, mezi kterými jsou jak díla prozaická, tak i poetická, ale i dramatická z různých literárních období. Snažila jsem se, aby ukázky pocházely z různých časových a literárních období:

- Starověk (antika): Antigona
- Renesance: Romeo a Julie
- 19. století: Maryša, Máj, Kulička, Babička, Kříž u potoka, Anna Karenina
- 1. pol. 20. století: Markéta Lazarová
- 2. pol. 20. století: Výchova dívek v Čechách, Katyně

Využity byly znalosti ze studia jednotlivých předmětů: Česká literatura 19. století, Česká literatura 1. pol. 20. století, Světová literatura, Česká literatura 4 a Poválečná literatura a poznámky z přečtených knih.

Rubrika není strukturovaná nijak složitě. Nejdříve je uvedeno jedenáct humorných charakteristik s výběrem odpovědí a na konci jsou vypsány správné odpovědi, aby si čtenáři mohli zkontrolovat, zda odpověděli správně nebo ne.

Test má rozsah dvou stran ve wordu a každá otázka má tři možnosti odpovědí, z nichž správná je jen jedna. Také tato rubrika je doplněna obrázkem [41] z webu VectorStock.

7.3.7 Okénko začínajících autorů

Tato rubrika je věnovaná začínajícím autorům. Cílem je ukázat v ní zatím neobjevené spisovatelské talenty. V prvním čísle byla vyzdvihnuta mladá spisovatelka, která působí na platformě pro začínající autory. Našla jsem ji díky webové stránce www.wattpad.cz [33], kde byl její příběh Dracula [42] vybrán mezi dalšími literárními počiny. Toto dílo sem bylo zařazeno z několika důvodů, které podle mě ukazují na to, že se jedná o dílo, které má své místo v současné literatuře, a tedy i v literárním časopise. Jedná se o:

- Kvalitní zpracování
- Originálně podané téma upírů
- Rozsáhlé znalosti historie, dále také anatomie a psychologie postav
- Text, který v sobě nese ponaučení, řeší otázky života a smrti, poukazuje na to, že člověk se zlým nenarodí, ale stane se jím především vlivem okolností.
- Příběh bez gramatických chyb

Jakmile bylo dílo shledáno vhodným pro umístění v časopisu, byla oslovena samotná autorka, která svolila, aby byl její příběh zveřejněn v chystaném literárním časopise. Komunikace probíhala přes sociální síť. Od autorky byla také vyžádána krátká ukázka, která byla do článku vložena. V článku byly uvedeny také informace o autorce díla.

Článek se tedy skládá ze čtyř hlavních částí:

- 1. Obecný úvod (úvod do celé této rubriky, i komu v ní bude věnována pozornost)
- 2. Krátký medailonek o autorce
- 3. Popsání díla (o čem dílo je, co je na něm výjimečné, charakteristika postav)
- 4. Ukázka z příběhu (půl strany dlouhá pasáž z knihy Dracula, odehrávající se na pitevně)

Rozsah článku je dvě strany ve wordu a text je doplněn o obrazový materiál dodaný autorkou, který byl vytvořen k samotnému příběhu.

7.3.8 Recenze

V této rubrice bude prostor věnovaný recenzím na knihy. Knihy budou vybírány podle těchto kritérií:

- Budou se pravidelně střídat básnická a prozaická díla.
- Recenze nebudou zaměřeny jednostranně, budou se týkat různých žánrů.
- Objeví se zde knihy od již zavedených autorů, kteří vydali minimálně jedno dílo.

Pro listopadové číslo bylo vybráno prozaické dílo Lidmily Kábrtové, a to povídková kniha Místa ve tmě, která byla vydána v nakladatelství Host.

Recenze budou strukturovány následujícím způsobem:

- Autor a název díla
- Klady a zápory díla
- Témata a motivy díla
- Propojenost a celistvost díla
- Shrnutí

K vytvoření recenze byla využita samotná kniha Místa ve tmě, kterou jsem měla v původní verzi ještě před vydáním, ta, která nám byla poskytnuta v předmětu Literární a umělecká kritika.

Tato rubrika byla rozsahem na dvě strany časopisu a byla doplněna obrazovým materiálem [43], který zastupovala obálka recenzované knihy.

8 Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala tématem literárních časopisů a jejím cílem v praktické části bylo vytvoření jednoho čísla vlastního literárního časopisu.

Z tohoto důvodu bylo zapotřebí v teoretické části rozebrat, vysvětlit a shrnout pojmy spojené se vznikem časopisu a také charakterizovat pracovníky redakce, kteří se na jeho vzniku podílejí. Bylo to důležité pro pozdější rozbor jednotlivých sledovaných časopisů a také především pro tvorbu vlastního časopisu.

Druhá část teoretické práce byla věnovaná čtyřem významným literárním časopisům, které jsem si vybrala a zkoumala. Tato periodika jsem rozdělila do dvou skupin, a to na ta již nevydáváná, kam patří Literární měsíčník a Kmen, a dále na ta stále vycházející, kam spadají časopisy Host a Tvar.

U Literárního měsíčníku a Kmene jsem nejprve zkoumala, v jaké dobové a společenské situaci vybraná periodika vznikla a dále působila.

U časopisu Host jsem sepsala, jaký byl jeho vývoj v čase. Kromě historie byla tak jako u předchozích časopisů věnována pozornost základním informacím, obsahu časopisu a poté současné podobě periodika, která byla vytvořena na základě porovnání čtyř novějších čísel časopisu a jejich rubrik.

U časopisu Tvar byla historie vynechaná z toho důvodu, že je to nástupce Kmene, tudíž zde byl již historický a společenský kontext zmíněn. U Tvaru tedy byla věnována pozornost tomu, jak došlo k tomu, že se stal nástupcem Kmene. Čerpáno bylo přímo z jednoho čísla Tvaru, kde byl sepsán článek o vzniku Tvaru na základech Kmene. Také zde byly zmíněny základní informace o časopisu, shrnut obsah a současná podoba periodika.

Poté již následovala praktická část, ve které jsem popsala postup vytváření jednoho čísla vlastního literárního časopisu. Zde jsem nejdříve uvedla základní informace o časopisu a celou jeho koncepci. Dále bylo vysvětleno, jak byl vybrán název periodika. Popsáno bylo také rozdělení jednotlivých rolí v časopisu. Sama jsem byla v pozici šéfredaktorky a redaktorky tohoto čísla časopisu. Další byla funkce grafika, který vytvářel originální obálku časopisu, a následující pracovník se věnoval grafické úpravě jednotlivých článků. Poslední byla role korektorky, která měla na starosti, aby články byly bez chyb.

Praktická část byla rozdělena na dva oddíly, a to na grafickou a obsahovou část. V grafické části byla charakterizována obálka, která byla k tomuto číslu časopisu vytvořena začínajícím grafikem, který svolil ke spolupráci. Nejprve byl popsán vzhled přední strany obálky. Bylo uvedeno, co všechno tato strana obsahovala a co jednotlivé obrázky na ní symbolizovaly, a také, co by na ní zůstalo u dalšího čísla časopisu a co by se naopak změnilo. Na závěr byla popsána zadní strana obálky, na níž byla umístěna tiráž se jmény těch, kteří se na časopise podíleli.

V obsahové části byly podrobně rozebrány jednotlivé rubriky vytvořeného periodika. U všech bylo vysvětleno, proč do nich byla vybrána právě určitá témata, podle jakých kritérií výběr probíhal, jak byly texty zpracovány a jaké zdroje byly k jednotlivým článkům využity. V charakteristice každé rubriky nechyběly ani údaje, zda tato část obsahovala obrazový materiál a jaký měla rozsah textu.

Kompletní číslo vytvořeného časopisu bylo k bakalářské práci samostatně přiloženo.

9 Seznam použité literatury

- [1] OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. Encyklopedie praktické žurnalistiky. Praha: Libri, 1999. ISBN 80-85983-76-1.
- [2] ŠALDA, Jaroslav. Od rukopisu ke knize a časopisu. 4., přeprac. vyd. Praha: Státní nakladatelství technické literatury, 1983.
- [3] VLAŠÍN, Štěpán, ed. Slovník literární teorie. 2. rozš. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1984.
- [4] HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5.
- [5] KLIMEŠ, Lumír. Slovník cizích slov. 5., přepr. a dopl.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1994. ISBN 80-04-26059-4.
- [6] ČAPEK, Karel. Jak se dělají noviny. V Brně: Lidové noviny, 1937. Knihovna Lidových novin (Nakladatelství Lidové noviny).
- [7] JANOUŠEK, Pavel a Petr ČORNEJ, ed. Dějiny české literatury 1945-1989. Praha: Academia, 2008. ISBN 978-80-200-1527-3.
- [8] Literární měsíčník. In: Slovník české literatury po roce 1945 [online]. [cit. 2018-08-02]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/imagePage.jsp?docid=150&id=497>
- [9] DOKOUPIL, Blahoslav. Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945-2000. Brno: Host, 2002. ISBN 80-7198-521-X.
- [10] Kmen. In: Slovník české literatury po roce 1945 [online]. [cit. 2018-08-02]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/imagePage.jsp?docid=251&id=1544>
- [11] TAUFER, Jiří. Kmen: Týdeník svazu českých spisovatelů. Kmen. 1982(1), 12.
- [12] Host10. In: 2015|Časopis HOST [online]. Brno: Host, 2015 [cit. 2018-08-12]. Dostupné z: <https://casopis.hostbrno.cz/archiv/2015>
- [13] KUBÍČEK, Tomáš. Literární Morava. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, c2002. Vlastivěda moravská. ISBN 80-7275-038-0.

- [14] GABRIELOVÁ, Bronislava a Bohumil MARČÁK. Kapitoly z dějin brněnských časopisů. Brno: Masarykova univerzita, 1999. Spisy Fakulty sociálních studií Brněnské univerzity. ISBN 80-210-2221-3.
- [15] Historie. Historie| Časopis Host [online]. Brno [cit. 2018-08-09]. Dostupné z: <https://casopis.hostbrno.cz/o-nas/historie>
- [16] Úvod. Časopis HOST [online]. Brno: Host, 2018 [cit. 2018-08-15]. Dostupné z: <https://casopis.hostbrno.cz/>
- [17] Host měsíčník pro literaturu. 2010, 2010(8). ISSN 9771211993009.
- [18] Host měsíčník pro literaturu. 2012, 2012(10). ISSN 9771211993009.
- [19] Host měsíčník pro literaturu. 2014, 2014(10). ISSN 9771211993009
- [20] Host měsíčník pro literaturu. 2019, 2019(1). ISSN 9771211993009.
- [21] Tvar. In: Slovník české literatury po roce 1945 [online]. Studio Vémola: ÚČL AV ČR, 2006 [cit. 2018-08-17]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/imagePage.jsp?docid=229&id=1777>
- [22] JANOUBEK, Pavel. Jak vznikl Tvar?. Tvar. 2014, (21), 14.
- [23] Tvar-obtýdeník živé literatury [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://itvar.cz/>
- [24] Tvar-obtýdeník živé literatury [online]. 2008, 2008(21) [cit. 2019-04-03].
- [25] Tvar-obtýdeník živé literatury [online]. 2010, 2010(21) [cit. 2019-04-03].
- [26] Tvar-obtýdeník živé literatury [online]. 2013, 2013(1) [cit. 2019-04-03].
- [27] Tvar-obtýdeník živé literatury [online]. 2014, 2014(21) [cit. 2019-04-03].
- [28] PYTLÍK, Radko. Toulavé house: život Jaroslava Haška, autora osudů dobrého vojáka Švejka. Praha: XYZ, 2012. ISBN 978-80-7388-688-2.
- [29] Jaroslav Hašek. Osobnosti.cz [online]. Praha: Tiscali Media, 1996 [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <https://www.spisovatele.cz/jaroslav-hasek>
- [30] Hašek, Jaroslav. Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války [online]. V MKP 1. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2011 [aktuální datum citace e-knihy – př. cit. 2019-04-07]. 1. a 2. díl. Dostupné z WWW: <<http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/37/00/55/svejk.epub>>.
- [31] Osudy dobrého vojáka Švejka 1. díl. In: Databáze knih [online]. Praha: Seznam, 2008 [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/osudy-dobreho-vojaka-svejka-1-dil-152620>

- [32] KDE SE V PRAZE NARODIL HAŠKŮV ŠVEJK A V KTERÝCH ULICÍCH SKUTEČNĚ ŽIL. In: Čítárny-Příběhy, knihy, lidé [online]. Herman – Pavlica, c2001-2019 [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: <https://www.citarny.cz/index.php/knihy-lide/autori-a-knihy/spisovatele-a-knihy/hasek-dobry-vojak-svejk>
- [33] Wattpad [online]. Kanada, 2006 [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <https://www.wattpad.com/>
- [34] Wattpad - proč ANO?. Viktoria Neumann [online]. Templates, 2016 [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <http://viktorianeumann.blogspot.com/2016/03/wattpad-proc-ano.html>
- [35] National Novel Writing Month [online]. amazon, 1999 [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <http://nanowrimo.org/>
- [36] NaNoWriMo – Aneb jak (znovu) nakopnout vaše psaní. Odstartujte svoji knihu [online]. Wordpress [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <https://www.odstartujtesvojiknihy.cz/nanowrimo-aneb-jak-znovu-nakopnout-vase-psani/>
- [37] TVORBA LITERÁRNÍ POSTAVY ANEB JAK NEJLÉPE NA TO. Backspace [online]. JL, c2016 [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <http://blog.ladrova.cz/tvorba-literarni-postavy-aneb-jak-nejlepe-na-to/>
- [38] Pravidlo 34: Vytvořte rozmanité a plastické charaktery postav. Spisovatelské listy [online]. Wordpress, 2010 [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <https://www.spisovatelskelisty.cz/jak-napsat-dobrou-knihy/pravidlo-34-vytvorite-rozmanite-a-plasticke-charaktery-postav/>
- [39] NERUDA, René. Kontrolní seznamy otázek pro spisovatele: Přemýšlejte pište tvořte [online]. Neruda, 2017 [cit. 2019-04-06]. Dostupné z: <https://www.renenekuda.cz/kontrolni-seznamy-otazek-pro-spisovatele/>
- [40] HUPTYCH, Miroslav a Jiří ŽÁČEK. Milovníci knížek: aforismy, citáty, úvahy, verše českých a světových spisovatelů. Praha: Práh, 2010. ISBN 978-80-7252-314-6.
- [41] VectorStock-Vector Art, Images, Graphics&Clipart [online]. Auckland: VectorStock Media, 2019 [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: <https://www.vectorstock.com/>
- [42] Dracula-SecretElla-Wattpad. Wattpad [online]. Kanada, 2006 [cit. 2019-04-06]. Dostupné z: <https://www.wattpad.com/story/121645770-dracula>
- [43] Místa ve tmě. In: Databáze knih [online]. Praha: Seznam, 2008 [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/mista-ve-tme-380501>

10 Seznam příloh

- 1) Příloha A: Finální podoba časopisu Pod lupou

Pod lupou

**Upíři ze staré školy
v próze**



**Rozhovor s
Vladimírem
Křivánkem**



**Seznámení s
Wattpadem**

Obsah

Editorial	str. 2
Rozhovory	
Vladimír Křivánek.....	str.3-4
Kapsička z literatury	
Švejk.....	str.5-7
Rady	
Jak napsat dobrou postavu.....	str.8-9
Wattpad.....	str. 10-11
NaNoWrimo.....	str.12
Popřemýšlíme	
Proč spisovatelé píšou.....	str.13-14
Literární kvíz	
Poznáte hrdinky knih podle humorných charakteristik?.....	str.15-16
Okénko začínajících autorů	
Dracula.....	str.17-18
Recenze	
Místa ve tmě.....	str.19-20





Editorial

Diana Rydlová

Právě otvíráte nový časopis Pod lupou a doufáte, že v něm naleznete aspoň něco, co by vás mohlo zaujmout. Chtělo by to získat vaši pozornost už nyní.

Na těchto pár řádcích. Zkusím to.

Proč právě název Pod lupou? Na tom není nic těžkého, protože ten, kdo píše, anebo se chce stát spisovatelem, se pod ni jednou dostane. Lidé budou jeho díla soudit, kritizovat a hledat ty nejmenší drobnosti, které by mohli autorovi vytknout. A upřímně, někdy ani nebude potřeba hledat příliš hluboko.

Každý děláme chyby, ale když něco vydáme, odevzdáváme se do rukou všem nadšeným kritikům, aby tu chyбку mohli vytáhnout na světlo a položit ji přímo před nás na zlatém podnose.

Avšak i tak každý spisovatel a redaktor po tomto drobnohledu touží. Chce vidět své knihy v knihkupectví a časopisy na pultech obchodů a číst komentáře, které nám řeknou, co si lidé o našich dílech myslí.

Tudíž si myslím, že název je více než výstižný. Mohli bychom si samozřejmě vymyslet i nějaký srdceryvný příběh, jak název vznikl.

Třeba že se v jedné vesnici narodila malá lupa a byla tak jiná než ostatní. Chtěla něco víc než přes sebe zprostředkovávat vidění. Ne, chtěla přes své skleněné tělo vidět vlastnoručně napsanou knihu. A tak dřela přes den s ostatními lupami a v noci začala sepisovat své sny. Nikdo o tom nevěděl, dokud se její dílo neobjevilo mezi novými knihami a v tu ránu vzniklo pozdvižení. Titulky psaly: „Lupa napsala příběh, jak neuvěřitelné!“

A tak je jen na vás, kterou možnost si vyberete jako důvod, proč se začíst do nového literárního časopisu pro všechny milovníky knih, psaní, a hlavně pro začátečníky, kteří věří, že si jednou splní svůj sen a vydají svou knihu.



Inspirace, múzy a jiné nešvary: Rozhovor s básníkem Vladimírem Křivánkem



Dnes zde bude vyzpovídán velmi talentovaný muž, který je nejen významným básníkem, ale jeho zájmy jsou mnohem různorodější. Věnuje se zároveň i literární kritice a v současné době působí jako profesor na Univerzitě Hradec Králové.

1. V kolika letech jste začal psát a za jakých okolností?

Verše jsem začal psát kolem svých šestnácti a bezprostřední příčinou byl milostný vztah.

2. Pamatujete se ještě na úplně první báseň, kterou jste kdy napsal?

Bohužel si ji už nepamatuji.

3. Na kterou svou báseň jste nejvíce hrdý? A proč? Váže se k ní nějaký příběh?

Nevím, vždy, když jsem s básní spokojený, a to nebývá příliš často, mám radost, ale nedovedl bych jednu konkrétní. Dnes jsem nejvíce spokojený se sbírkou Vrátko do ticha, která vyšla roku 2016.

4. Máte nějaké téma, o kterém píšete nejraději?

Nejčastěji píši o mezilidských vztazích a moje určující téma je láska a smrt.

5. Pojí se některé vaše dílo s nějakým místem, které vás inspirovalo k jeho napsání?

Ano, některé básně jsou napsány jako vzpomínky na dětství, které jsem prožil v domku svých prarodičů v Malešově u Kutné Hory, jiné vznikly pod vlivem dojmů z jižních Čech – zachycují Třeboňsko a Rožmberk nad Vltavou, některé jsou situovány do Prahy, na Břevnov, kde bydlím.

6. Často se říká, že umělci mají svoje múzy. Měl jste někdy nějakou?

Múz jsem měl několik, ale jejich konkrétní totožnost bych si nechal pro sebe.

7. Proč jste se ve svých básních inspiroval zrovna Josefem Horou?

Mám své oblíbené básníky – Je to Karel Hynek Mácha, Jan Neruda, Karel Toman, Josef Hora, František Halas,



Rozhovory

Vladimír Holan či Jan Skácel. Z každého si беру to, co je v něm jedinečné. Hora byl velký metafyzický básník bez víry v Boha, to mne na něm přitahuje.

8. Za jakého básníka se vy sám považujete?

Pokládám se za meditativního melancholika.



9. Jak se po letech díváte zpětně na svá díla?

Ke svým starším básním jsem čím dál víc kritický.

10. Ví se o vás, že píšete i literární kritiku. Jak jste se k ní dostal?

Literární kritiku jsem psal od počátku osmdesátých let zhruba do poloviny let devadesátých. Psal jsem převážně o svých vrstevnících, takže jsem byl spíše generační kritik a byl jsem zaměřen na proměny české poezie. Dnes se věnuji hlavně literární historii.

11. Kolik času vám zabralo napsání jedné literární kritiky?

Aby člověk kritiku neošdil, potřebuje zhruba týden na to knihu několikrát přečíst, promyslet, napsat kritiku,

nechat den dva „odležet“ a znovu se k ní vrátit a definitivně ji upravit.

12. Máte nějakého kritika, který je vaším vzorem?

F. X. Šalda a Jiří Opelík.

13. Pracujete v tuto chvíli na nějakém díle?

Dávám dohromady edici nerudovské monografie mého zesnulého přítele, literárního historika Miloše Pohorského, ke které píši rozsáhlou studii o této pozoruhodné osobnosti.

14. Co si myslíte o současné literární scéně? Je různorodá, nebo Vám tam něco chybí?

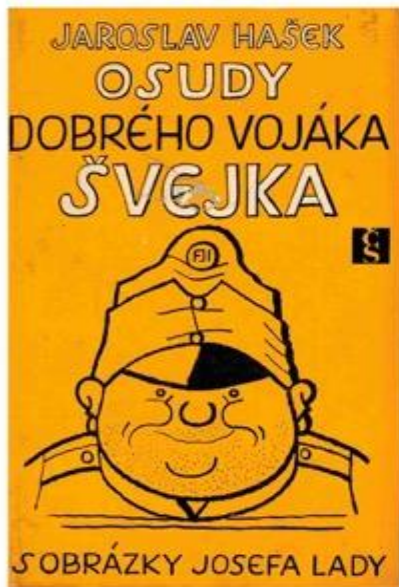
Současnou literární scénu posuzuji velmi kriticky, je sice různorodá, ale umělecká hodnota se z ní vytrácí.

15. Co byste poradil začínajícím autorům? Co je podle vás nejdůležitější, aby se jim povedlo napsat kvalitní dílo, které bude stát za to?

Myslím, že by měli zprvu hodně číst a maximálně si užívat života. Až budou mít zažito a načteno, pak by se měli teprve pustit do vlastní tvorby. Nespěchat, být sebekritičtí, vážit každé slovo, ale také myslet na čtenáře, kteří jeho dílo budou číst.



„Tak nám zabili Ferdinanda.“



Tato slavná věta se dostala do většiny hlav nadšených čtenářů, ale i ostrých kritiků. Věta, jež nám prozrazuje, že dnes půjde o jedno známé a humoristické dílo, které zde bude připomenuto a očištěno od prachu, který se na něm pomalu ale jistě usazoval. Ano, bude se jednat o dílo Jaroslava Haška Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války.

Jaroslav Hašek měl už za svého života kolem sebe legendární pověst. Byl to muž, kterého jeho přátelé považovali za pijáka, tuláka a výtržníka, jehož cílem bylo si ze všeho dělat legraci. Jeho život se skládal jako mozaika z nejrůznějších historek a anekdot. A když zábavné historky nepřišly přímo od něj, začali si je vymýšlet lidé kolem něj. Uměl si dělat legraci úplně ze všeho, ať už to bylo Rakousko, válka nebo bolševici. Nic pro něj nebylo dostatečně zakázané. Vznikl

kolem něj dokonce takový mýtus. Jako kdyby sám autor byl propojen s postavou svého nejznámějšího díla. Jako kdyby sám Hašek byl Švejkem. Podle své manželky byla Haškova povaha nestálá, jeho nálady rychle přecházely z jedné do druhé. Dokázal se okamžitě přizpůsobit a jindy toužil po upoutání pozornosti, a právě proto jeho díla tak často zesměšňují a karikují.

Navenek žil autor lehkovážným životem. Znamé literáty však Hašek příliš nevyhledával, přátele si vybíral spíš podle jejich vlastností. František Gellner ho zaujal svou rozvahou a střízlivou racionalitou, nebo měl rád i Karla Tomana, Vančuru a mnoho dalších. A právě jeho nejbližší si mohli všimnout toho, jak propadá melancholii a často se mu v obličejí zračí smutek. Hašek však dlouho smutku nepropadal. Vždy takové situace řešil právě svým humorem a schopností udělat si ze všeho legraci. Nebyl však jen smíškem, ale právě humorem přehlušoval své depresivní stavy. Jeho manželka o něm prohlašovala, že v jádru byl vážným a smutným člověkem a pro ni to byl nepolepšitelný bohém, který čím dál víc propadal toulkám a alkoholu, které ničily všechna dobrá předsevzetí.

Na Haškovu svéráznou **tvorbu** nebyla literární scéna připravená. Díla v Čechách byla skromná a přiškrcená, tudíž Haškov bohémský přístup byl chápán jako duševní úchylka, podivínství, či opilecká výstřednost. V té době jeho dílo nebylo doceněno v celé své šíři a jediné, co se dočkalo jakéhosi ocenění, byla útočnost a odvaha jeho satiry.

Kolem roku 1891 Hašek píše nejvíce ze všech spisovatelů. V té době vznikne více než 120 satir, humoresek a fejtonů.



Kapsička z literatury

Což byl rozhodně velmi úctyhodný výkon za tak krátkou dobu. Další zajímavostí z jeho tvorby je to, že po sobě svá díla nikdy nečetl, a jakmile je odevzdal, pokračoval v zábavě a pití.

Jeho způsob tvorby se pak změnil v knize Dějiny Strany mírného pokroku, tady již není omezován délkou příběhu a pointou, jako to měl u humoresek a fejetonů. Tudíž začal rozvíjet svůj talent v epických vypravováních. Navázal zde na tradici novinového fejetonu a ironické automystifikace. Epický princip, zdánlivě jen výpravný, je sklouben s parodickou improvizací.

Jeho nejznámější dílo je však právě román Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války, kterému se budeme věnovat nyní.

Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války je nejslavnější dílo Jaroslava Haška, které se zapsalo do paměti českých, ale i zahraničních čtenářů. Je to čtyřdílný román, který byl přeložen do 54 jazyků a byl několikrát zfilmován a zdramatizován. Čtvrtý díl ovšem Hašek už nedokončil, a byl dopsán Karlem Vaňkem. Román je navíc spojován s kresbami Josefa Lady.

To, co je však opravdu zajímavé, je to, že první náčrt Švejka se objevil mezi stovkou povídek a humoresek na malém lístečku z hospody s nadpisem Pitomec u kumpanie, který se málem ztratil. Hašek si napsal geniální nápad na papírek a ráno netušil, kde je. V té době už ho manželka vyhodila do smetí, kde ho nakonec Hašek našel, podíval se na něj a zase ho hodil zpátky. Zatímco žena ho uhladila a uschovala. A právě nápad na tomhle lístečku dal základ nám již známému románu o Josefovi Švejkovi, který původně vycházel na pokračování

v časopise a už v té době získal výraznou popularitu.

O tomto díle je možné říct, že jeho hlavním rysem je ironie. Kdo má zdravý rozum, nemůže brát Švejkovu poctivost a vlasteneckou horlivost vážně. Ironie je však schovaná za groteskní maskou. Idiotský úsměv a snaha být řádným občanem tak činí Švejka nezranitelným.

Ironické a groteskní charakteristice Švejka odpovídá i jeho chování. Tím, že až příliš horlivě vykonává příkazy a rozkazy až do absurdity, odhaluje tím vlastně bezduchost a nesmyslnost militarismu. Jakmile se hlavní postava někde objeví, vážnost armády je pryč. Dá se říct, že je ve Švejkovi ukryt princip komické záměny: groteskní blbost je zrcadlem blbosti mocenského systému, a to zrcadlem jasným a výrazným.

Tato kniha je vlastně sérií příhod a parodií. Švejk se dostává do různých situací, setkává se s policejními důstojníky, s pracovníky blázince, a přesto je vždycky ohromí svými poslušnými výpověďmi, které nedokáží pochopit. Vzniká tím tedy typ „moudrého blázna“, jenž odhalí hrůzu a děs dvacátého století. A na závěr snad **ukázka** ze samotného románu.

Podíval se krvežíznivě na Švejka a řekl: „Netvařte se tak blbě.“ „Já si nemohu pomoci,“ odpověděl vážně Švejk, „já jsem byl na vojně superarbitrován pro blbost a prohlášen ouředně zvláštní komisí za blba. Já jsem ouřední blb.“ Pán s typem zločince zacvakal zuby: „To, z čeho jste obviněn a čeho jste se dopustil, svědčí, že máte všech pět pohromadě.“ A vyjmenoval nyní Švejkovi celou řadu různých zločinů, začínaje velezradou a konče urážkou Jeho Veličenstva a členů císařského domu.



Kapsička z literatury

Ve středu té skupiny skvělo se schvalování zavraždění arcivévody Ferdinanda, odkud vycházela větev s novými zločiny, mezi kterými zářil zločin pobuřování, poněvadž se to všechno stalo ve veřejné místnosti. „Co tomu říkáte?“ vítězoslavně otázal se pán s rysy zvířecí ukrutnosti. „Je toho hodně,“ odpověděl nevinně Švejk, „všeho moc škodí.“ „Nu vidíte, že to uznáváte.“ „Já uznávám všechno, přísnost musí bejt, bez přísnosti by se nikdo nikam nedostal. Jako když jsem sloužil na vojně ...“ „Držte hubu!“ rozkřikl se policejní rada na Švejka, „a mluvte, až

když se vás budu na něco ptát! Rozumíte?“ „Jak bych nerozuměl,“ řekl Švejk, „poslušně hlásím, že rozumím a že se ve všem, co ráčejí říct, dovedu orientýrovat.“ „S kýmpak se stýkáte?“ „Se svou posluhovačkou, vašnosti.“ „A v místních politických kruzích nemáte nikoho známého?“ „To mám, vašnosti, kupuji si odpoledníčka Národní politiky, čubičky.“ „Ven!“ zařval na Švejka pán se zvířecím vzezřením. Když ho vyváděli z kanceláře, Švejk řekl: „Dobrou noc, vašnosti.“



O tom, jak napsat dobrou postavu

Základem každého dobrého a fungujícího příběhu jsou postavy. Na nich je celý děj založen, protože jakmile se v něm budou vyskytovat naprosto nereálné a ploché charaktery těžko to bude samo o sobě dobré dílo.

Je tedy nutné věnovat dané postavě čas. Promyslet si ji a vědět o ní ty nejdůležitější informace. Musíte si klást otázky. Zjistit motivaci vaší postavy, proč se tak chová, proč se třeba stala nájemným vrahem, asi si jen neřekla, že by to bylo prima zaměstnání. Ale třeba neměla stabilní rodinu, matka je opustila a postava se s tím vyrovnala po svém, vražděním žen, které jsou její rodiče podobné.

Jako první je důležité si vůbec **postavu vymyslet** a pak jí dát **motivaci** pro její konání. Zvážit, proč je vlastně podstatná pro příběh, proč se tam musí objevit. To všechno je nutné udělat, abyste ji tam nedali jen proto, že ji tam prostě chcete. Všechno musí mít své odůvodnění.

Dále je důležitá **psychologie postavy**. Může se to zdát jako maličkost, ale není to tak. Postavě nestačí vymyslet jen jméno a vzhled, ale daleko podstatnější jsou její **vlastnosti, chování, či povaha**.

Musíte ji vykreslit jako reálného člověka, kterého byste mohli potkat na ulici v divadle či na nějakém jiném místě. Se kterým byste si mohli popovídat o všem možném.

Vyberte své postavě dobré, ale i nějaké špatné vlastnosti, protože i když budete psát o hodném hrdinovi, i on bude mít nějaké chyby, zlozvyky nebo temná tajemství. Nikdo není dokonalý. Můžete mít v knize hodného dědečka, který miluje svoji ženu, ale zároveň je nerudný, když nemá včas oběd na stole. Inspiraci se meze nekladou.

Nejlepší možností, jak utvořit charakter postavy, je inspirovat se u sebe sama. Víte, co jsou vaše dobré vlastnosti, ale i ty špatné. Nebo stačí sledovat lidi ve svém okolí a při pozorování si všimnete, jak se kdo chová, co komu vadí. Všude objevíte dobré vlastnosti, ale i nějaké zlozvyky, kterých se lidé nemůžou zbavit. Jeden si třeba kouše nehty, druhý každého podezřívá, že mu chce uškodit, a třetí nesnáší lidi, kteří mluví nahlas.

Vlastnosti postav se nejlépe zakomponují do příběhu v určité situaci, kde se právě projeví. Když například bude postava čekat na důležitou zkoušku, bude nervózní a začne si kousat nehty, protože se stále nic neděje a ona to napětí nemůže vydržet. A hned víme, jaký zlozvyk náš hrdina má.

Ozvláštňení postavy je také možné pomocí **gest, či jazykových zvláštností**. Jedna postava může používat neustále jedno slovo, které je pro ni typické a objevuje se v každé její výpovědi, zatímco druhá bude mít cizí přízvuk, protože několik let svého života žila v zahraničí a ještě se ho nezbavila. Jiná při řeči hrozně gestikuluje, což posluchače tak rozptyluje, že nestíhají věnovat pozornost tomu, co říká. Tímto se vaše postava stává jedinečným charakterem a přestává být plochá.

Mimoto je při tvoření hrdiny významná i **minulost**, což bylo zmíněno již na



začátku u motivace. Váš hrdina musí mít nějakou minulost, prožil nějaké události, které ho zformovaly daleko předtím, než začíná váš příběh. Ať už to bylo něco radostného, nebo hrozného. Jestli totiž nemáte jako hlavního hrdinu zrovna narozené dítě, nějaké minulé zkušenosti určitě má. A to si musí každý spisovatel předtím, než se do psaní pustí, uvědomit. Protože třeba postava, kterou opustila matka se bude bát projevovat někomu lásku, aby ho daná postava také nezradila. Nebo když hlavního hrdinu někdo bil, buď se bude snažit zabránit mlácení někoho jiného, nebo se naopak stane tím, kým pohrdal, a bude ostatním také ubližovat, protože to bere jako takovou odplatu za svoje utrpení, kterým musel projít.

To všechno utváří hrdiny příběhů. Spousta malých drobných faktorů, které když se spojí, vytvoří celistvý charakter a čtenář se může díky propracovanosti s postavou ztotožňovat, může mu připomínat kamaráda, nebo ji naopak bude nesnášet za její chování.

Osvědčenou metodou, jak si vlastnosti postav zapamatovat, je vytvořit si jejich seznam. Sepsat si, co všechno o nich víte, abyste na nic v průběhu psaní nezapomněli.

Pro inspiraci jsou k článku přiloženy otázky, na které si můžete ze zajímavosti odpovědět a tím zjistíte, jestli o svých hrdinech máte nějaký přehled. A nebo potom naopak začnete svého hrdinu více promýšlet. Jeho vlastnosti, zvyky, či jeho minulost.

Cílem je se zamyslet nad vaší postavou. Všechny otázky na ni nemusí sedět, ale může vás díky nim napadnout o ní nějaký nový zajímavý detail. Zde je tedy nabídka otázek, které bychom při

utváření postavy mohli využít:

1) Jak byste pár větami popsali vzhled své postavy? Je na jejím vzhledu něco výjimečného, díky čemu si ji hned zapamatuje ten, kdo ji potká?

2) Je nějaká vlastnost, kterou na své postavě milujete, a naopak vlastnost, kvůli které byste ji nejraději zaškrtili?

3) Znáte její minulost? Víte, kde vyrůstala, kde studovala?

4) Má nějakou fóbii? Bojí se třeba výšek nebo se bojí psů?

5) Když je nervózní, mluví dobře, nebo se naopak zakoktává?

6) Jak jedná v krizových situacích? Zachovává si chladnou hlavu, nebo propadne panice a nechá řešení na ostatních?

7) Jaký vztah má ke svým rodičům? Navštěvuje je často? Nebo mají komplikovaný vztah, takže si napíše jen k Vánocům?

8) Má vaše postava přátele? Jak se v jejich společnosti chová? Je k nim otevřená nebo je naopak uzavřená? Vědí o ní všechno, nebo se naopak nesvěřuje?

9) Chová se vaše postava přiměřeně svému věku? Např. dospělý člověk by se neměl chovat jako desetileté dítě, pokud k tomu není nějaký důvod.

10) A důležitá otázka na závěr: Když hrdina překoná překážky, změní se, nebo zůstává pořád stejný? Měl by se totiž v ideálním případě změnit, vyspět, naučit se něčemu novému.



Platformy pro začátečníky: Wattpad

Wattpad je celosvětová sociální síť, která je plná čtenářů, spisovatelů a hlavně příběhů. Podle některých odhadů má tato stránka přes 25 milionů uživatelů, a to se každým dnem zvyšuje společně s její popularitou.

Tato platforma vznikla v roce 2006 v Kanadě a od té doby se již rozšířila téměř po celém světě. Země, ve kterých tuto síť můžeme najít, jsou třeba Spojené státy americké, Španělsko, Itálie, Německo, Indonésie, Turecko a samozřejmě i Česká republika, a to je jen pár vybraných z velkého množství uživatelských zemí. Má tedy světový dosah.

Tato stránka se snaží pomáhat začínajícím autorům a v anglicky mluvících zemích už se dokonce povedlo některá kvalitní díla dostat do nakladatelství a vydat je. Nejznámější z těchto děl, které se stalo celosvětově čteným, je nejspíš romantická série Polibek, která se v nejbližší době dočká i filmového zpracování. V Česku zatím knihy z Wattpadu vydávány nejsou, ale to se časem může změnit.

Další důležitou věcí, na kterou se nesmí zapomenout, je, že je tato platforma zadarmo, což je velké plus, protože nabízí opravdu velkou škálu možností pro začínající spisovatele. Mají možnost zde realizovat své sny, procvičovat se ve

psaní, a navíc dostávají zpětnou vazbu, nejspíše nejlepší ze všech podobných webů, a to díky množství uživatelů, kteří Wattpad užívají. A jediné, co tvůrce živí, jsou reklamy.

Zařídít si účet na této platformě je velice jednoduché. Stačí se zaregistrovat, vyplnit povinné údaje a počkat na mail, který by vám měl potvrdit vaše přihlášení.

Pak už máte založený svůj profil. Tam si můžete napsat něco o sobě, vytvořit si seznamy čtení, do kterých si můžete dávat vaše oblíbené knihy, na které zde narazíte. Pak tam je kolonka moje díla, kde si vytváříte své příběhy, které chcete na tomto webu publikovat. Nejdříve své knize vytvoříte název, obálku, anotaci a postupně po jednotlivých kapitolách přidáváte text knihy.

Tento web má dokonce i svou mobilní aplikaci, která v sobě skýtá spoustu výhod. Jednou z nich je možnost čtení v offline režimu. Stačí si dát knihy do soukromé knihovny, a pak i když jste na cestách mimo internet, můžete se věnovat bezstarostnému čtení.

Další předností je, že když čtete, posunujete si stránky jako v opravdové knize. Takže to pak v uživatelích vytváří pocit, že mají v rukou tištěnou knihu. I když vůni tištěných knih to samozřejmě nenahradí.

Funkce, která je již jak na webové stránce, tak i v aplikaci, je přidávání komentáře ke každé kapitole, takže autor může zjistit, co se komu líbilo, ale i nelíbilo. Co by měl změnit. Má tedy hned zpětnou vazbu, kterou by u tištěné knihy nedostal. V současnosti se dají komentáře dát dokonce i jen k určité pasáži, což je příjemné zdokonalení.



„Promiňte, slečno. Je tu David? Touhle dobou by měl být jinde. Neznáme se? Jste mi povědomá,“

From Kapitola 4 • [Půjč mi svůj život](#)



Dále je možné kapitolu vašeho příběhu věnovat některému členu Wattpad komunity, nebo si u příběhu vyplnit obsazení, což znamená, že si tam napíšete herce, které si představujete v rolích hrdinů vašeho příběhu.

Na mobilní aplikaci si můžete vytvářet také ukázky z příběhu. Vlastně se dá říct, že si na barevném pozadí vytvoříte ze svého díla citát. Můžete si označit pár vět a máte vytvořenou upoutávku.

„„BOŽÍNKU, VŽDYŤ BYCH SI MOHLA UDĚLAT
VLASTNÍ LINKU DÍVČÍCH ROMÁNŮ!“

z příběhu **NÁSLEDOVAČKA DÍVČÍCH ROMÁNŮ**
pogmanka

wattpad

To jsou takové drobnosti, které je možné na tomto webu využít.

Wattpad komunita pořádá i spoustu literárních soutěží. Mezi známější patří Valentýnská soutěž, které se účastní i Česká republika, nebo Psaní pro radost, které vydává každý měsíc nové téma, na které je možné napsat povídku.

Nejznámější a nejprestižnější je ovšem soutěž Wattys, která se pořádá v celosvětovém měřítku. Česká republika se účastnila několika ročníků, ale v posledních dvou letech díky špatné organizaci mezi zúčastněnými zeměmi nebyla. Do soutěže je možné přihlásit jakákoliv díla, a ta se můžou umístit ve vybraných kategoriích, jako je například Autorský debut, nebo Neobjevené poklady. Díla prochází odbornou porotou a příběhy, které vyhrají, pak získají prestižní nálepkou, kterou si dají na obálku, a tím je jasně dáno, že se jedná o kvalitní dílo.

Tento portál má samozřejmě i nějaké své nevýhody jako každý takový web. Nic není bez chyb. Ale je to ideální místo pro začínající autory. Ti mohou světu ukazovat svá díla, zlepšovat se a objevit tam spoustu jiných zajímavých autorů, nebo si najít přátele, kteří se také věnují psaní. Wattpad zkrátka sbližuje komunitu nadšených autorů.



Měsíc plný psaní, to je výzva pro každého, kdo rád tvorí!

Výzva NaNoWriMo, neboli National Novel Writing Month, se dá pojmenovat jako celosvětový měsíc psaní, ve kterém nemají účastníci nic jiného na práci než psát.

Tato akce vznikla již v roce 1999 v San Franciscu, kdy se jí zúčastnilo pouze dvacet jedna účastníků. Během let se však dostala do povědomí lidí a v současnosti má již celosvětový dosah mezi spisovatelskou komunitou. Mezi zeměmi, které se výzvy účastní samozřejmě nechybí ani Česká republika.

Jedná se o soutěž, která se koná vždy v listopadu, kdy mají spisovatelé třicet dní od prvního do třicátého listopadu na to, aby napsali 50 000 slov. Žánr je naprosto libovolný a základním pravidlem je, že nesmíte začít psát dříve než v určeném měsíci. Jsou povoleny maximálně poznámky k příběhu, ale samotné dílo musíte tvořit až od 1. listopadu. A abyste takovou výzvu dokázali pokořit, musíte za den napsat minimálně 1667 slov, což opravdu není málo. Jakmile totiž jeden den polevíte, ten další musíte napsat dvojnásobek, abyste ztracená slova dohnali. A když nestihnete psát víc dní, je pak už opravdu těžké dorovnat to, co jste zameškali.

Donutit se každý den napsat určitý počet slov. Získat návyk na psaní, i když byste nejraději dělali něco jiného.

Tato soutěž má svoje oficiální stránky www.nanowrimo.org, kde se stačí zaregistrovat a pak tam vytvořit základní informace o svém díle, jako jsou název, obálka a anotace. Dále si tam pak po čas výzvy můžete nechávat spočítat, kolik slov jste každý den napsali. Text se vám tam neukládá, jde tedy spíš o to, abyste měli o svém psaní přehled. A na konec, když uplyne stanovená lhůta, tam dáte celý text a uvidíte, kolik jste toho napsali za celou dobu. A buď budete mít limit splněný, nebo ne. Tento web se ovšem nijak nebrání podvádění, ale to hlavně proto, že se nečestné chování příliš neočekává, protože tím by každý účastník obelhával jen sám sebe. Jde totiž o to, mít po tomto měsíci tvorby hrubý návrh knihy. Což by měla být odměna pro každého zúčastněného.

Na stránkách této výzvy najdete i různé rady k samotnému psaní nebo i fóra různých zemí, takže se můžete přidat do fóra vaší země a podporovat se s dalšími zúčastněnými, dávat si rady, nebo se prostě jen navzájem motivovat ve vašem úsilí.

NaNoWriMo kromě tohoto měsíce psaní pořádá i soutěž na podobném principu o prázdninách, která se jmenuje Camp NaNoWriMo, kde jsou ale pravidla trochu jiná. Účastníci si sami zvolí, kolik by chtěli napsat za měsíc slov a pak se daný počet snaží stihnout. Všechno však závisí jen na nich.

Takže závěrem můžeme říct, že stránka www.nanowrimo.org, nabízí pro spisovatele velkou škálu příležitostí.



Proč spisovatelé píšou?

Tato otázka se jistě objevila v mnoha myslích, ať už právě spisovatelů, nebo jen lidí, kteří četli nějakou knihu a zapřemýšleli, proč autoři vlastně píší? Co je vede k tomu, aby se pustili do díla a dali světu příběh, který se může jednou zapsat do dějin literatury, nebo naopak zapadnout mezi ostatní díla, jež jsou dávno zapomenuta.

Na tohle nemůže být dána jednoznačná odpověď, protože každý člověk, který píše, k tomu má jiné důvody. Je to dáno individualitou každého člověka. Nikdy nebudou dva úplně stejní lidé a také jejich důvod ke psaní bude jiný.

Proto zde bude věnovaná pozornost odpovědím spisovatelů, protože ti jsou k takovém vyjádření nejkompentnější.

Jako první přichází zajímavá odpověď od **Ivana Krause** v jeho úvaze Proč píšu?:

Protože psáním šetřím za psychiatra.

Což je opravdu zajímavý názor. Když se nad tím zamyslíme, tak psaní je opravdu taková terapie, můžeme se v něm rozepsat o svých problémech, zakomponovat je do příběhu a pomocí postav si je vyřešit, a právě díky tomu, že je ze sebe dostaneme, uleví se nám. Podobně by to bylo u psychiatra. Díky sezením s ním bychom se také zbavili svých traumat. Pro někoho je však kromě toho, že je to levnější, jednodušší se svěřit právě papíru.

Dále Ivan Kraus dodává, že psaní je zase celkem náročné na rozdíl od psychiatra, protože to zabere mnohem víc času. U psychiatra strávíte hodinu, ale psaní se věnujete dlouhodobě.

Zajímavé je také, že tento autor porovnává knihu s dítětem. Bere ji jako své dítě, ale nemá k ní stejný vztah jako ke svému potomkovi. Knihu touží dostat do světa, aby si ji koupilo co nejvíc lidí. Nechce, aby mu doma ležely tucty výtisků, zatímco svého syna či dceru chce vidět doma, i když dospěje. Netouží je vyhnat z domova.

Některé knihy mají dokonce i víc otců, a co je podle něj zvláštní, těm nevadí se k nim hrdě hlásit. Na rozdíl od jiných případů, kdy otcové mají nemanželské potomky. Podle Ivana Krause je to tím, že nejsou nuceni platit alimenty.

Další zajímavá úvaha k tomuto tématu je z pera spisovatelky **Evy Kantůrkové**, která na to, proč píše, odpovídá hned několika větami na zamyšlení:

Píšu, protože to umím.

To je názor, který napadne spoustu lidí, ale ne každý na rozdíl od této spisovatelky, to skutečně umí. Když nám ale něco skutečně jde, umíme to lépe než jiné věci, věnujeme se tomu. Nezahodíme svůj talent. Neznamená to však, že nic jiného neumíme. Můžeme mít více talentů. Je pak však na nás vybrat si ten, kterému se budeme věnovat jako hlavnímu. Můžeme umět i dobře pěstovat květiny, ale i tak se nestaneme třeba zahradnicí.

Píšu, protože mě to baví.

Tato odpověď je také jasná a očekávaná. Když nás něco baví, zlepší nám to



Popřemýšlíme

náladu, když nemáme zrovna dobrý den. Proto bychom to měli dělat. Nebránit se tomu. Naplňuje nás to a my si užíváme každé slůvko, které napíšeme, a když si to pak znovu čteme a vidíme, že to za něco stojí, je to skvělý pocit.

Píšu, protože miluji riziko.

Spisovatelka riskuje, aniž by se musela hnout od psacího stroje. Riskuje spolu s hrdinou jeho zdraví, mnohdy i život. A sama se vystavuje riziku, jestli se její kniha prosadí na knižním trhu nebo ne.

Píšu, protože mě k tomu něco nutí.

Podle spisovatelky vás k psaní nutí spousta věcí. Už samotné nápady, které vám v hlavě vznikají na vás tlačí. Pak se vám vnucují samotní lidé jako předobraz postav, zajímavé situace či životní příběhy, které stojí za to sepsat. Navíc se k tomu přidává i všechno co samotného spisovatele trápí. Říká se, že když máte dostatek traumat, zaručeně budete spisovatelem. Máte pak díky tomu materiál na hodně dlouhou dobu.

Odpovědi této autorky tedy nejsou jednoznačné. Má hodně důvodů, proč píše, ale ten nejdůležitější není ani pro slávu, ani pro čtenáře, ale pro sebe samu.

Jakmile si totiž toto povolání zvolíte, už vás nepustí. Stále je o čem psát.

Názor **Heleny Haškové** v krátké úvaze O bájných bytostech se od předchozích dvou autorů zase o něco liší. Podle ní ji do psaní nutí především nakladatelé a redaktoři. Sama tak nějak vnitřně chtěla napsat jen jednu knížku. Navíc ji chtěla vydat jen pro pár přátel, vyšší cíle s ní neměla. To se jí ovšem nepovedlo, ale zato se příběh objevil mezi knížkami v

nakladatelství. Ona tedy píše, když ji někdo donutí psát. Motivuje ji, když má přesné zadání. Nepíše sama od sebe.

Dále se mi líbily verše **Milana Hrabala**, kde na otázku K čemu je vám psaní odpovídá vtipně, ale vlastně se odpověď nedozvídáme. Můžeme se nad ní však zamyslet zase z jiného úhlu pohledu. Je to začátek jeho básně, která se objevila ve výboru různých úvah:

K čemu je vám psaní?

K tomu, k čemu je mému případnému čtenáři čtení.

Když se nad tím zamyslíte, nemůžeme vědět, k čemu je našemu případnému čtenáři čtení. Leda bychom se ho zeptali. I čtenář má nějaké důvody, proč se rozhodne otevřít zrovna určitou knihu. Třeba měl špatný den, a proto se rozhodne si přečíst něco veselého, aby mu to zlepšilo náladu. Ale těch příčin může být bezpočet.

Obecně se to dá tedy shrnout tak, že každý spisovatel má jinou motivaci, proč píše, ale některé důvody mají všichni. Píší hlavně sami pro sebe. To je úplně prvotní záměr. Pro někoho je pak psaní terapií, jak zvládat život. Někoho naopak nutí do psaní jiní. V tomto článku jsme se dozvěděli, jak to vidí někteří spisovatelé, a sami se můžeme zamyslet, jaká je naše motivace. Jestli je stejná jako jejich, nebo nás naopak inspiruje úplně něco jiného, co zde nebylo zaznamenáno.



Poznáte hrdinky knih podle humorných charakteristik?

1. Hrdinka, která se tak nějak spustila jak s otcem, tak i se synem, a na konci knihy skočila ze skály?

- a) Jarmila
- b) Katka
- c) Viléma

2. Starší dáma, která přijela ke své dceři a hrozně ráda vyprávěla příběhy, které si k ní lidé chodili často poslechnout.

- a) Magdaléna
- b) Viktorka
- c) Barunka

3. Dívka, jež se na konci knihy probouzí v kobce vedle svého milého, který je už mrtvý, a tak se pro jistotu zabije taky, aby tam těch vražd nebylo málo.

- a) Frantina
- b) Julie
- c) Kateřina

4. Ženská postava, která se proslavila díky jistému smrtícímu prostředku, který dala svému manželovi do kávy.

- a) Maryša
- b) Rozárka
- c) Markéta

5. Hrdinka, která si svým nehorázným činem zasloužila trest ve formě zaldění do skály, a protože se jí tam nelíbilo, oběsila se.

- a) Elektra
- b) Antigóna
- c) Eurydiké

6. Mít za otce mafiána má svoje výhody. Pak se můžete zamilovat do svého učitele, kterého vám tatínek dohodil na tvůrčí psaní, aby vás dostal z apatie. Jak se jmenuje hlavní hrdinka zmíněného románu?

- a) Agáta
- b) Magráta
- c) Beáta

7. Mít jako přijímačky na střední školu zabití kuřete a kapra, to se jen tak nevidí. Naše hrdinka se totiž chce dostat na dost specifickou školu, protože jinde ji jaksí nevzali. Jak se hlavní ženská postava jmenuje?

- a) Isabelka
- b) Lízinka
- c) Betyнка

8. Hrdinka, která ukončila svůj život vcelku netradičním způsobem na svou dobu. Kvůli opuštění dítěte a opovržení společnosti skočila pod jistý dopravní prostředek:

- a) Katka
- b) Kitty
- c) Anna

9. Dcera jistého pána, který se živí tím, že si od lidí bere nějaké ty drobné a oni mu je zrovna rádi nedávají. Horší je, že to povolání vykonává ještě jeden muž a ti dva se nemají zrovna v lásce a příměří jim moc dlouho nevydrží. Jak se dívka,



Literární kvíz

žijící v těchto těžkých poměrech, jmenuje? Nápovědou vám může být, že se tak jmenuje celé literární dílo.

- a) Alexandra
- b) Markéta
- c) Lazara

10. Hrdinka knihy slyšela vyprávění o kletbě, která stihla nedaleký mlýn, a jako správná ženská se rozhodla ji zrušit, protože když ji nezrušil nikdo jiný, je jasné, že se to povede jí. Jak se dívka odhodlaná zachránit muže z vedlejšího mlýna, jmenuje?

- a) Józa
- b) Maříčka
- c) Evička

11. Někteří lidé nemají pro nejstarší ženské řemeslo pochopení. Ovšem, když máte jídlo jen vy, s radostí si dají.

Naopak to ovšem už nefunguje. Jakmile se totiž situace obrátí, nepodělí se s vámi, protože vámi pohrdají za něco, co vás oni sami donutili udělat. Jakou má dívka, která se na konci rozplakala, přezdívku?

- a) Kulička
- b) Kráska
- c) Květina

Správné odpovědi:

1A, 2A, 3B, 4A, 5B, 6C, 7B, 8C, 9B, 10C, 11A



Konec popularizovaným dílům s upíry jako je Stmívání, přichází pořádný krvák!



Právě dnes tu máme autorku, která stojí v rubrice Okénko začínajících autorů více než za zmínku.

Ellen Herbanská je amatérská spisovatelka, jež se svému psaní věnuje překvapivě pouhé dva roky, ale přesto už jsou její díla vybroušena a plná nastudovaných poznatků. Nepíše jen tak bez rozmyslu, ale zjišťuje si vše důležité, aby její díla neobsahovala žádné faktografické chyby, které by mohly čtenáře hned na začátku odradit, a co je hlavní, dává do svého psaní srdce. Nyní něco málo k ní samotné. Je to studentka vysoké školy, a kromě toho ještě ve volném čase pracuje v knihkupectví, což jen dokazuje, že má ke knihám velmi blízký vztah. Mimo to je podle svých vlastních slov čajíčkomil, který zbožňuje čaje, a ráda navštěvuje různé kavárny.

Její kniha **Dracula** je dílo, které se vyhnulo dalším tisícům upířích příběhů, které každý den nacházíme v knihkupectvích. Všichni známe ty nagelované a krásné mladé upíry, kteří chodí do školy, i když jim je už přes sto let, a mohou se tak zamilovat do nějaké naprosto obyčejné dívky. Jestli chcete takový příběh, tak ten zde nenajdete. V tomto příběhu naleznete pravou tvář upírů. Upírů z dávných dob, které ovládala touha po krvi. Objevuje se tam chladné a necitelné vraždění, skrývání se ve stínu, aby je nesežehly sluneční paprsky, a vraždění pomocí kolíků přímo do srdce. Samozřejmě za vším stojí chladná a temná pomsta.

Jestli chcete jednoduchý příběh s jasnou a průzračnou zápletkou, pak jste tu špatně. Tady není nic takové, jak se na první pohled zdá. Nikdy si ničím nemůžete být jistí. Příběh je zahalen spoustou tajemství a záhad, naleznete tam velké množství důležitých postav s propracovanými charaktery, které si buď oblíbíte, nebo je budete nenávidět.

Nejdůležitější postavou celé knihy je Gabriel, už několik staletí mrtvý upír, který rozsévá strach v samotném středu Londýna, a zdá se, že mu nezáleží vůbec na nikom. Lhostejně vraždí, šíří hrůzu, ale je tomu skutečně tak? Je to bestie bez srdce nebo je v tom víc, než se na první pohled zdá?

Všechny postavy v tomto díle se stávají důležitými. Mají v něm svou roli, kterou musí splnit. Zde jich však vyzdvihnu jen pár. Můžeme tam tedy nalézt Mínu, dívku, která nám příběh pěkně zamotává, Jonathana, jejího zaneprázdněného přítele, který si ani neuvědomuje, že svou lásku ztrácí pod hromadou práce, doktora Sewarda, starého dobrého gentlemana ze staré



Okénko začínajících autorů

školy a zároveň soudního patologa, nebo rozvernou a divokou Lucy, jež touží po tom, aby se pozornost upírala jen a jen na ni. A samozřejmě nesmí chybět ani Renfield, sluha pána všech upírů, který uklidí všechen nepořádek. A mnoho dalších, kteří mají své místo v tomto propracovaném příběhu. Ale nikdo není takový, jaký se na první pohled zdá.

Propletenec vztahů, vraždy, pitevní zprávy či policisty hledající nepolapitelného vraha-to vše je také možné v románu objevit.

Autorka nejen propojuje minulost s přítomností, ale dokonce má nastudováno vše do takových detailů, že nic nepůsobí nepatřičně. Sedí to vše, tak jak má, a člověk jen čte se zadržným dechem, aby se konečně dozvěděl, jak to celé dopadne.

Takže pokud máte rádi temné a chladné upíry z dřívějších dob, toto dílko je přesně pro vás. Napětím budete zadržovat dech až do konce. Rozhodně stojí za to si ho přečíst a jednou se ho třeba dočkáme i na pultech knihkupectví. Zatím je možné ho najít v elektronické podobě na stránkách Wattpadu. A na závěr **ukázka** ze samotného díla:

„Myslím, že tady nám nikdo o vysokém stupni násilí nic říkat nemusí,“ přidal se Arthur. Tohle nemohl udělat příčetný člověk.

„To vskutku ne,“ přisvědčil doktor, „ohledával jsem těla mnoha obětí sériových vrahů, násilných psychopatů a labilních pomatenců, ale ještě nikdy jsem neviděl něco takového.“

Brown si promnul krk. I on toho viděl

spoustu, mnoho krvavých míst činu, ale tohle už na něj bylo příliš.

„Jak zemřela? Našel jste něco?“ iniciativu za zakřiknutého detektiva musel převzít Artur.

„To je právě to neobvyklé,“ začal doktor Seward a také jemu se ve tváři mihl odpor, „nenašel jsem žádné známky po střelné nebo bodné ráně. Příčina smrti...vlastně se ani neodvážuji přemýšlet nad tím, co tu nebožačku zabilo dříve.“

Z Brownova hrdla vyšlo znechucené mručení. Tušil, že se mu to nebude líbit. „Je to skutečně nevídané,“ soudní lékař pokračoval, „podle stop na pahýlech nebyla použita ani žádná těžší zbraň, třeba pila nebo něco podobného. Vyzkoušel jsem několik možností při rekonstrukci, ale takové stopy způsobí jedině.“

Pitevnou se rozhostilo hrobové ticho. Nikdo se k ničemu neměl. Doktor Seward ta slova nechtěl vyslovit nahlas, Brown je zase nechtěl slyšet. Naopak Arthur je slyšet potřeboval, musel si potvrdit své domněnky.

„Žádné nástroje. Té nebožačce někdo utrlh končetiny holýma rukama,“ doktor Seward se značnou bolestí ve tváři odkryl tělo na pitevním stole.

Brown semkl rty a zavřel oči. Nechtěl to znovu vidět, ale neměl na výběr. Zatímco Arthur zatínal čelist a ve tváři mu cukalo, oči přišpendlené na těle, Brown sbíral odvahu. Nakonec se ale musel podívat.



Lidmila Kábrtová: Místa ve tmě



Marie Kábrtová, vlastním jménem Lidmila Kábrtová, vydává po své experimentální prvotině *Koho vypijou lišky*, sbírku povídek s názvem *Místa ve tmě*.

V celé sbírce najdeme celkem dvanáct povídek. Tato kniha se může na první pohled zdát být plná různorodých povídek, které jsou spojené jedině tím, že hlavními hrdinkami jsou ženy v různých životních situacích. Kniha však ve svém průběhu rozkrývá spletité vztahy, které povídky propojují, a autorka tak dokazuje, že to nejsou jen nahodile zvolené povídky, ale texty, které se doplňují a vytvářejí společný obraz.

Už název knihy *Místa ve tmě* by mohl naznačovat, že ženy z těchto povídek žijí

ve svých místech „ve tmě“ a snaží se dostat na slunce. Jenže některé se bojí udělat ten první rozhodný krok, aby se dostaly ze svého stínu, a raději dál trpí ve svém stereotypním životě, než aby s tím něco udělaly. Pár se jich však odváží a pokusí se svůj život změnit.

Každá povídka má název, který ji vystihuje. Ať už je to nějaký důležitý detail, či hlavní téma celé povídky. Název *Skleněná jablka* se zdá naprosto nepatřičný k popsání života mladé Terezky, která chce jít na diskotéku, ale není tomu tak, protože autorka strávila hodně času vysvětlením, co to skleněná jablka jsou a jak je mladá dívka pošlapala, když šla sadem na tancovačku. Nebo název *Kostelnice* je také v povídce vysvětlen a vlastně se všechno kolem něj celou dobu točí. *Kostelnice* je třešeň vzadu v sadu, kde na ni nikdo nechodí kromě pana Váchala, a Petruška si myslí, že se jen všichni bojí toho starce, který chodí nahý, ale když si chce pár třešní ukrást, zjistí, co je odrazuje.

Společným tématem jsou tedy osudy několika žen, z nichž některé se v průběhu knihy propletou. Společným místem, kde se hrdinky setkávaly nejvíce, byla tramvaj, ve které žena jménem Alice omdlela, druhá Petra se jí vrhla na pomoc a Tereza s Jiřím také pomohli. Ženy se potkaly na krátký okamžik a vlastně se vůbec nepoznaly, neprohodily spolu žádná slova, ale my už mezi nimi vidíme jistou souvislost. Tento moment je takový rozcestník, od něž se rozcházíme ke každé ženě a zjišťujeme, co se stalo předtím, než se toto místo dostaly.

Ze začátku se může zdát, že spolu povídky nemají nic společného, ale v průběhu čtení si začínáme uvědomovat,



Recenze

že tohle jméno už jsme slyšeli a že tahle dívka už tam byla, a než se dostaneme na konec, máme tu síť postav propletenou různými náznaky a spojeními.

V každé povídce poznáváme život jedné ženy a její starosti, někdy se objevuje ve více povídkách ta samá žena, například Klára je hrdinkou dvou povídek, v první se seznamujeme s jejím stereotypním životem a v druhé už vidíme, že se s tímto životem pokouší něco udělat. Pak poznáváme život Terezky, když byla mladá dívka a když odmítla mladíka, který se líbil všem dívkám, a poté se s ní setkáváme, když už je dospělá a vlastně nemá pořádnou rodinu. Vodí si do hotelu náhodné známosti, dokud nepozná Jiřího, kterého však od sebe taky odežene, takže stále zůstává sama.

Muži zde hrají vedlejší roli, většinou znázorňují partnery žen, kteří si jdou za svým, a ženy je musí poslouchat. Objevuje se tam však i světlá výjimka, a tou je třeba Jiří, který je tichý, nejistý a vlastně se ve všem Terezce podřizuje.

Věcí, která nás na tomto díle hned upoutá, je důraz na sexualitu a popisování ženských či mužských ústrojí. Autorka se tohoto tématu rozhodně nebojí a je mu v díle věnována velká pozornost. Pro některé čtenáře by to mohlo být příliš a mohlo by je to odradit od čtení. Někdy jsou tam totiž tyto věci popsány až příliš detailně. Například v první povídce Magdaléna bylo toto téma zaznamenáno i se slovníkovými termíny. Můžeme zde vidět i kontrast v popisování. Některé povídky jsou naprosto bez důrazu na sexualitu, jsou prostě jen milým popsáním mládí, ale pak následují jiné, kde je na popis sexuality dán velký důraz.

Text je členěn na odstavce, člověk se v něm neztrácí. Kurzívou byla například zvýrazněna vysvětlení slovníkových pojmů nebo myšlenky postav. Někdy se v povídkách objevovala příliš dlouhá souvětí. Kniha je psaná zdánlivě starším, klasickým stylem, takže by se mohlo zdát, že se povídky odehrávají v dobách minulých, ale podle výskytu telefonu je jasné, že děj probíhá v době dnešní. A té odpovídají i odvážnější pasáže knihy. Důraz je zde také dáván na popisování detailů.

V knize můžeme nalézt hned několik žen s nešvary dnešní doby. Ženu, která chodí se ženatým mužem a dobře to o něm ví, ale stejně bez něj nemůže být. Ženu, která nechce mít děti, proto chodí se ženatými nebo staršími muži, kteří již děti mají. Pak domácí pučku, která se stará jen o rodinu, a přitom si ani nevšimne, že vlastně již nemají s mužem nic společného, nebo ženu, která se nechá mužem zmanipulovat, a zůstane doma a je mu ku potřebě, a ještě dostává vynadáno, když něco nestihne včas.

Kniha tak není jen běžnou povídkovou sbírkou, ale obsahuje v sobě propletené příběhy žen v různých životních situacích, které jsou pro dnešní dobu přímo ukázkovým příkladem.



Pod lupou
Číslo 1/ listopad 2018
Místo vydání: Nové Město nad
Metují
Tisk: Tiskačka.com
Vznik v rámci:



Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Redakce:
Šéfredaktorka: Diana Rydlová
Redaktorka: Diana Rydlová
Korektorka: Ivana Rydlová
Grafik: Michael Bartoš
Grafická úprava: Pavel Bédi